

วิสาหกิจ
ชุมชน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

โครงการ “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน”
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2548

ที่ปรึกษาโครงการ

ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์^{1/ 2/}

หัวหน้าโครงการร่วม

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์^{2/ 3/}

นักวิจัยส่วนกลาง

พุทธวรรณ ชันตันธง^{3/}

นักวิจัยวิสาทกิจชุมชน

วุฒิชัย ไชยกาญจน์^{4/}

ผู้ช่วยนักวิจัย

กนกวรรณ มุลละ^{2/}

^{1/} ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{2/} ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{3/} คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{4/} กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

รายงานนี้เป็นงานวิจัยเชิงกรณีศึกษาอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชนรุ่นใหม่โดยผ่านกระบวนการวิจัย ประการที่สอง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกระดับผลผลิตภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรมทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของกลุ่มธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการหัตถกรรมและอาหารแปรรูปพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการ รวมทั้งการจ้างงานในท้องถิ่น และประการที่สาม เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปประกอบการวางแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและขยายผลไปสู่ภาคอื่นๆ

รายงานฉบับนี้เป็นหนึ่งใน 63 เรื่อง ซึ่งมุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับวิสาหกิจ โดยมีคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ช่วยนักวิจัย จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เป็นคณะวิจัยหลัก ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยที่เลี้ยงให้กับนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติของหน่วยงานสนับสนุนในพื้นที่ (เจ้าหน้าที่จากกรมการพัฒนาชุมชน) และมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการเป็นนักวิจัยร่วม ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นผู้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยนี้โดยตรง งานวิจัยนี้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของกลุ่มฯ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของกลุ่มฯ เป็นสำคัญ

คณะวิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม ซึ่งให้การสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี และได้ประสานให้เกิดความร่วมมือกับกรมการพัฒนาชุมชน ขอขอบคุณท่านอธิบดี นายชัยสิทธิ์ โหตระกิตย์ รองอธิบดี นายวิฑูรย์ มนต์เชื้อศิริ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมฯ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการและกรุณาให้การสนับสนุนและร่วมแก้ไข ปัญหา อุปสรรคของงานให้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการ และสมาชิกในกลุ่มฯ ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและร่วมรวบรวมข้อมูล ตลอดจนตอบข้อสงสัยด้วยความเต็มใจ รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของกลุ่มฯ ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง

คณะวิจัย

มิถุนายน 2548

สารบัญ

	หน้า
คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย	3
1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	3
1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา	3
1.5.3 วิธีวิเคราะห์	3
1.6 ทบทวนเอกสาร	9
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ	15
2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ	15
2.1.1 ชื่อสถานประกอบการ	15
2.1.2 สถานที่ตั้ง	15
2.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ	15
2.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ	16
2.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน	16
2.4 การจัดองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ	16
2.4.1 การบริหารและจัดการองค์การของกลุ่มฯ	16
2.4.2 ปัญหาการจัดการองค์การของกลุ่มฯ	20
2.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มฯ	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต	23
3.1 ผลิตภัณฑ์	23
3.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต	23
3.2.1 การบริหารการผลิต	23
3.2.2 การวางแผนการผลิต	24
3.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต	24
3.3.1 วัตถุดิบหลัก	24
3.3.2 วัตถุดิบรอง	25
3.3.3 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต	26
3.3.4 โรงเรือน	28
3.3.4 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต	30
3.4 แรงงานและการจ้างงาน	30
3.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต	30
3.4.2 การจ้างงาน	31
3.5 ต้นทุนและผลตอบแทน	31
3.6 กรรมวิธีการผลิต	32
3.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	35
3.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	36
3.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	38
3.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์	38
3.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต	38
3.11.1 ปัญหาด้านการผลิต	38
3.11.2 ความต้องการด้านการผลิตของกิจการ	39
บทที่ 4 การตลาด	41
4.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด	41
4.1.1 การบริหารการตลาด	41
4.1.2 การวางแผนด้านการตลาด	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	41
4.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย	42
4.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่ม	42
4.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์	43
4.4 ราคาและการตั้งราคา	43
4.5 การส่งเสริมการขาย	44
4.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า	45
4.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่	45
4.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	45
บทที่ 5 การเงิน	47
5.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน	47
5.1.1 การบริหารการเงิน	47
5.1.2 การวางแผนการเงินของกลุ่ม	47
5.2 แหล่งเงินทุน	47
5.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน	48
5.3.1 ผลการดำเนินงาน	48
5.3.2 สถานภาพทางการเงิน	51
5.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	52
5.4.1 ปัญหาด้านการเงิน	52
5.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ	52
บทที่ 6 SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ	53
6.1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT Analysis) ของกลุ่มฯ	53
6.1.1 จุดแข็ง	53
6.1.2 จุดอ่อน	54
6.1.3 โอกาส	55
6.1.4 ข้อจำกัด	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.2 ศักยภาพการดำเนินการของกลุ่มฯ	55
6.2.1 ศักยภาพการจัดองค์กรของกลุ่มฯ	55
6.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	55
6.2.3 ศักยภาพการผลิต	56
6.2.4 ศักยภาพทางการตลาด	56
6.2.5 ศักยภาพทางการเงิน	57
บทที่ 7 บทสรุป	61
7.1 สรุปผลการศึกษา	61
7.1.1 การจัดการองค์กร	61
7.1.2 การผลิต	61
7.1.3 การตลาด	62
7.1.4 การเงิน	63
7.2 ศักยภาพการพัฒนา	63
7.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง	64
7.3.1 การจัดการองค์กร	64
7.3.2 การผลิต	64
7.3.3 การตลาด	64
7.3.4 การเงิน	64
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก ก. รูปภาพ	
ภาคผนวก ข. การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน	
ภาคผนวก ค. ต้นทุนและผลตอบแทน	
ผู้ร่วมโครงการวิจัย	
รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 บทบาทหน้าที่ การศึกษาและประวัติการทำงานของคณะกรรมการ	18
2.2 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ	21
3.1 ผลิตรายการของกลุ่มฯ	23
3.2 ช่วงเวลาการผลิตผลิตรายการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว	24
3.3 ปริมาณผลิตรายการปี 2546	24
3.4 ช่วงเวลาการจัดหาวัสดุ	25
3.5 การจัดหาวัสดุ	26
3.6 วัสดุ อุปกรณ์ และโรงเรือน	29
3.7 การใช้แรงงานในการผลิต	31
4.1 การพัฒนาผลิตรายการ และบรรจุภัณฑ์	42
4.2 ราคาผลิตรายการ	44
4.3 การตั้งราคา	44
5.1 แหล่งเงินทุน	48
5.2 ผลการดำเนินงาน	49
6.1 ศักยภาพผลิตรายการ	58
6.2 อัตราส่วนทางการเงิน	59

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1 สถานที่ตั้งของสถานประกอบการ	15
2.2 โครงสร้างองค์กรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว	17
3.1 กรรมวิธีการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ	33
3.2 กรรมวิธีการผลิตมันกัลยา	35
3.3 แผนผังสถานประกอบการของกลุ่มฯ	36
4.1 ช่องทางการจำหน่ายของกลุ่มฯ	42
4.2 ช่องทางการจำหน่ายมันฝรั่งทอดกรอบ	43
4.3 ช่องทางการจำหน่ายมันกัลยา	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

ในภาพรวมแล้วธุรกิจชุมชนของไทยขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังจะเห็นได้จากในช่วงครึ่งปีแรก ปี 2547 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มียอดขายกว่า 29,000 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.9 ของเป้าหมายตลอดปี และมีผู้จดทะเบียนเป็นผู้ผลิตสินค้า OTOPT เพิ่มขึ้น 37,704 ราย จาก 16,000 ราย ในปี 2546 โดยเป็นกลุ่มชุมชน 26,537 ราย หรือร้อยละ 70.4 ส่วนอีกร้อยละ 29.6 เป็นผู้ประกอบการ SMEs (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2547)

การพัฒนาธุรกิจในระดับชุมชนสอดคล้องกับแผนพัฒนาชนบทซึ่งเน้นหนักในเรื่องของวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับรายได้และเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน นอกจากนี้การส่งเสริมธุรกิจชุมชนจะมีส่วนช่วยอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตสินค้าชุมชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาไม่สามารถขายสินค้าได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้ผู้ที่ผ่านการคัดสรรและได้ระดับ 5 ดาว เพียงร้อยละ 10 ที่มียอดขายที่น่าพอใจ ซึ่งจุดอ่อนของผู้ผลิตสินค้าในชุมชนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกัน คือ ระบบการจัดการที่ไม่มีมาตรฐาน ผู้ผลิตไม่ให้ความสำคัญกับการออกแบบสินค้า บรรจุภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้า ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจำหน่ายสินค้าในอนาคต (ฐานเศรษฐกิจ, อ้างจาก [ระบบออนไลน์] [http:// www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm](http://www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm))

แม้ธุรกิจชุมชนในภาพรวมจะมีการเติบโตค่อนข้างดีในช่วงที่ผ่านมา แต่ในระดับจุลภาคความสำเร็จของธุรกิจในแต่ละชุมชนค่อนข้างแตกต่างกันทั้งในด้านการประกอบการเชิงธุรกิจ อันนำมาซึ่งรายได้ของผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ ตลอดจนคุณภาพของงานฝีมือและการใช้เทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งปรากฏว่าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมาก และแม้แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่โครงการแล้วก็ยังมีศักยภาพที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปได้อีกมาก จากการสำรวจเบื้องต้นได้พบว่า แม้สินค้าชุมชนได้เก็บเกี่ยวความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมแล้วก็ตาม แต่ผู้ผลิตยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน อาทิเช่น ปัญหาด้านวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิต การกำหนดราคา และการจัดการองค์กร เป็นต้น (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

รายงานนี้มุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับหน่วยประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยประกอบการ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของแต่ละหน่วยประกอบการเป็นสำคัญ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษากรณีของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว ซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจที่ผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตเกษตรในพื้นที่ จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กลุ่มฯ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อมุ่งสู่ตลาดระดับบน โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม กลุ่มฯ ยังคงประสบปัญหาบางประการในการบริหารจัดการ ดังนั้น

จึงเป็นที่น่าสนใจทำการศึกษาถึงการบริหารจัดการของกลุ่มฯ ในทุกด้าน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้เข้าใจสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มฯ และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มฯ และวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ได้นำข้อมูลไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน ความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของกลุ่มฯ และการจ้างงานในท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะกล่าวคือ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและพัฒนาการของกลุ่มฯ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของกลุ่มฯ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด โครงสร้างทางการเงิน การระดมทุน ลักษณะการประกอบการหรือการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจัดองค์กร เทคโนโลยีการผลิต/แปรรูป การเงิน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของกลุ่มฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมถึงเทคโนโลยีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในการขยายธุรกิจและขยายตลาดของกลุ่มฯ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจอย่างชัดเจนถึงสถานการณ์การดำเนินงาน และศักยภาพของกลุ่มฯ ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการองค์กร การบริหารการผลิต การจัดการการตลาด และการจัดการการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มฯ เพื่อพิจารณานำข้อมูลในแต่ละด้านและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห ขจัดจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งของกลุ่มฯ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และชีตความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มฯ รวมทั้งยกระดับรายได้ของสมาชิกและคนในชุมชน

2. กลุ่มฯ มีความเข้าใจตนเองทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง ได้เรียนรู้การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการให้เกิดผลและมีความยั่งยืน

3. ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถนำไปปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

4. ข้อมูลของกลุ่มฯ จะถูกนำมาประมวลร่วมกับข้อมูลของหน่วยประกอบการอื่น ๆ อีก 62 ราย ซึ่งเข้าร่วมในโครงการวิจัยฯ (โครงการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน) เพื่อวิเคราะห์ในเชิงมหภาคให้เห็นถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยในส่วนนี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อทราบถึงสถานการณ์การดำเนินงานและศักยภาพในด้านต่างๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงและชัดเจนของกลุ่มฯ

1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งได้จากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มฯ โดยมีกลุ่มฯ เป็นผู้ร่วมกระบวนการวิจัยและให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน (participatory research) ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์ โดยเยี่ยมสัมภาษณ์กลุ่มฯ หลายครั้ง (multiple visits)

1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษาในพื้นที่หมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกมันฝรั่งที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นหนึ่งในพื้นที่ศึกษาของโครงการวิจัยฯ

หน่วยประกอบการที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว เนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น สามารถเป็นศูนย์กลางการพัฒนาได้ และเป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นเพื่อการตลาด อีกทั้งยังมีความต้องการเข้าร่วมโครงการและมีความประสงค์ที่จะพัฒนากลุ่มของตนเอง มีความใฝ่เรียนรู้ และต้องการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะวิจัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของโครงการวิจัยฯ เป็นผู้คัดสรรหน่วยประกอบการที่มีความพร้อมและยินดีเข้าร่วมโครงการ

ผลิตภัณฑ์ที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรในท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ สร้างรายได้เสริม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.5.3 วิธีวิเคราะห์

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการจัดองค์กร การบริหารงาน โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด และโครงสร้างทางการเงิน รวมถึงศักยภาพทางด้านต่าง ๆ ของหน่วยประกอบการ

ในการศึกษาโครงสร้างแต่ละด้านของหน่วยประกอบการ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน กลุ่มฯ แต่ละกลุ่มฯ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ ปรัชญาและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และลักษณะของกลุ่มฯ การศึกษาครอบคลุมรูปแบบการจัดองค์กร ขนาดของกลุ่มฯ โดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ลักษณะการกระจายการถือหุ้น และความสอดคล้องกันระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งงานกับงานที่ปฏิบัติจริง ปรัชญาพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจของกลุ่มฯ และพิจารณาการดำเนินงานว่าสอดคล้องกับปรัชญาที่ตั้งไว้เพียงไร และเพราะเหตุใด ทั้งนี้เพื่อประเมินความเป็น “วิสาหกิจชุมชน” ของกลุ่มฯ โดยใช้ลักษณะ 7 ประการของ “วิสาหกิจชุมชน” (เสรี พงศ์พิศ, 2546) เป็นฐาน

โครงสร้างการผลิต

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย ศักยภาพทางด้านยอดขาย และศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

1) ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

2) การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีการผลิต จะศึกษาโดยกลุ่มฯ ให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร

3) ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตจะใช้วิธีการคำนวณดังนี้

1. ต้นทุนรวมต่อการผลิต

$$\text{ต้นทุนรวมต่อการผลิต} = \text{ต้นทุนผันแปรต่อการผลิต} + \text{ต้นทุนคงที่ต่อการผลิต}$$

2. ต้นทุนต่อหน่วย

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนรวมต่อการผลิต} / \text{ปริมาณการผลิตต่อการผลิต}$$

3. ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต} = \text{รายได้รวมต่อการผลิต} - \text{ต้นทุนรวมต่อการผลิต}$$

4. ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย} = \text{ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต} / \text{ปริมาณการผลิตต่อการผลิต}$$

5. ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อการผลิต

$$\text{ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อการผลิต} = \text{รายได้รวมต่อการผลิต} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อการผลิต}$$

4) ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต ได้จากการให้ข้อมูลของหน่วยประกอบการแต่ละราย

5) ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

การศึกษากำไรต่อหน่วย ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อราคาขาย และอัตรากำไรต่อต้นทุน

1. อัตรากำไรต่อราคาขาย

$$\text{อัตรากำไรต่อราคาขาย} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ราคาขายต่อหน่วย}) \times 100$$

2. อัตรากำไรต่อต้นทุน

$$\text{อัตรากำไรต่อต้นทุน} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ต้นทุนต่อหน่วย}) \times 100$$

6) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายนั้น พิจารณาจากยอดขายต่อปี เพื่อพิจารณาแนวโน้ม
ยอดขายต่อปี = ยอดขายรวมตลอดปีของผู้ประกอบการแต่ละราย

7) ศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวมประกอบด้วย ยอดขายผลิตภัณฑ์หลัก
ต่อปี อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ
หัตถกรรม) ทั้งหมด อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ ยอดขายรวม
ต่อปี และยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลัก
หมายถึงผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ที่มีศักยภาพมากที่สุดของหน่วยประกอบการ และมีการผลิต
เป็นระยะเวลานานพอสมควร

1. ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี (ในอดีตถึงปัจจุบัน ถ้ามีข้อมูล)

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักตลอดปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย}$$

2. ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหาร
แปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ทั้งหมด

$$= (\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลักต่อปี} / \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์
อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมต่อปี}) \times 100$$

3. อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ

$$= (\text{กำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี} / \text{ยอดขายทั้งหมดของกิจการต่อปี}) \times 100$$

4. ยอดขายรวมต่อปี

$$= \text{ยอดขายรวมทั้งปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย}$$

5. ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมทั้งปีของ
หน่วยประกอบการแต่ละราย}$$

โครงสร้างทางการเงิน

การศึกษาถึงโครงสร้างการเงินนั้น ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน การวางแผนการใช้จ่ายเงิน และศักยภาพทางการเงิน

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน และการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้น จะใช้ข้อมูลรายหน่วยประกอบการนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้พิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านศักยภาพทางการเงิน (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

การศึกษาศักยภาพทางการเงินนั้น จะมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1) **อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)** ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (current ratio)}$$

$$= CA / CL \quad (\text{เท่า})$$
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนฉับพลัน) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL \quad (\text{เท่า})$$
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \quad (\text{เท่า})$$
4. เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (Net Working Capital)

$$= CA - CL \quad (\text{บาท})$$

2) อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

อัตราส่วนต่อไปนี้ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย

1. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
2. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
3. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
4. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
5. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
6. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} \quad (\text{วัน})$$

7. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า} \quad (\text{วัน})$$

8. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / \text{Total Asset หรือ } S / (CA+FA)$$

9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / FA$$

3) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม

(Debt Ratio or Leverage Ratio)

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

2. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt/Total Capitalization)

$$= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \quad (\text{เท่า})$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย} = EBIT / I \quad (\text{เท่า})$$

5. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ

(Fix Charge Coverage Ratio)

$$= EBIT / [I + \frac{(\text{เงินต้น} + \text{เงินปันผล} + \text{เงินกองทุนจม})}{(1 - \text{อัตราภาษีเงินได้})}] \quad (\text{เท่า})$$

6. Degree of Financial Leverage

$$= EBIT / (EBIT - I) = EBIT / EBT \quad (\text{เท่า})$$

4) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$

$$= (EAT / S) \times 100\%$$

2. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)

$$= (GP / S) \times 100\%$$

3. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100\%$$

5) อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร

(Profitability Ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

1. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment: ROI)

$$= \text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{สินทรัพย์รวม} \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

$$= ((\text{EAT}/\text{S}) \times (\text{S}/\text{TA})) \times 100\%$$

2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets: ROA)

$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EBIT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100\%$$

4. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)

$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด} \quad (\text{บาท/หุ้น})$$

5. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร

(Price to Earning Ratio)

$$= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

6. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100\%$$

7. อัตรากำไรต่อแรงงานของสมาชิก

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{จำนวนสมาชิกที่ร่วมผลิต} \quad (\text{บาท/คน})$$

6) การคำนวณหาเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ

$$\begin{aligned} \text{เงินทุนหมุนเวียนที่ต้องการ} &= \text{เงินทุนในสต็อกวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป} \\ &+ \text{เงินลงทุนในลูกหนี้การค้า} \\ &+ \text{เงินลงทุนในสินค้าที่อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิต} \\ &- \text{เครดิตที่ได้จากผู้ขายวัตถุดิบ} \end{aligned}$$

โครงสร้างทางการตลาดของหน่วยประกอบการ

การศึกษาโครงสร้างการตลาดของหน่วยประกอบการ เป็นการศึกษาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์และยอดขายโดยเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในแต่ละช่องทางตลาด โดยสัมภาษณ์หน่วยประกอบการถึงกระบวนการตลาดของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่หน่วยประกอบการทำการผลิต ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาประมวลเพื่อสรุปเป็นแนวทางการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดต่อไป

1.6 ทบทวนเอกสาร

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2546: 39-46) ได้อธิบายความเป็นมาและให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง สำหรับ “ทุน” ในที่นี้ตามความหมายที่เสรี พงศ์พิศ ให้ไว้ว่า ไม่ได้หมายถึงเพียงแต่เงินอย่างเดียว แต่รวมถึง ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) โดยสรุปแล้วลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนมี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
3. ทรัพยากรหรือวัตถุดิบมาจากชุมชนหรือจากภายนอก
4. วิถีชีวิตสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
5. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

ทั้ง 7 องค์ประกอบล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น โดยฐานสำคัญที่สุดอยู่ที่ การพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นฐานรากของ “ความพอเพียง” ตาม แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด โดยชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นฐานรากสำคัญของการทำวิสาหกิจชุมชน ต้องมีการจัดการแบบวิสาหกิจชุมชนที่มีการ “ผนึกกำลัง” (synergy) การปรับปรุงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องมาจากพลังปัญญา พลังความรู้ที่ได้มาจากการการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ โดยนำมาผสมผสานกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมแบบเสริมกัน ดังนั้นหัวใจสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอยู่ที่การเรียนรู้ เริ่มจากการเรียนรู้วิถีคิดใหม่ คิดให้รอบด้าน คิดให้ทวิคูณ และคิดแบบบูรณาการหรือการประสานพลัง

จารุพงศ์ พลเดช (2546) ได้ให้ความหมาย วิสาหกิจชุมชน ไว้ว่า การประกอบกิจการของชุมชน โดยคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อการจัดการ “ทุน” ทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้ และการพึ่งตนเองของครอบครัว และชุมชน และระหว่างชุมชน โดย “ทุน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) นั้นรวมถึงทุนที่เป็นเงิน ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2545: 38) ให้ความหมายว่า เป็นการประกอบการโดยชุมชน ที่มีสมาชิกเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งด้านการผลิต การค้า และการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยผลิตนี้ให้

เกิดดอกออกผล ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัว และชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ โดยผ่านกระบวนการของชุมชน

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการอยู่รอดและพัฒนาชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเน้นความร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้พึ่งตนเองได้ และเน้นการใช้ทุนที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนจึงเป็น เครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและสังคม เปรียบเป็นการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ , 2542: 39)

จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) คือ 1. ทุนทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น 2. ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งคือ ภูมิปัญญานำมาประยุกต์ และผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าและมูลค่า 3. ทุนทางสังคม อันได้แก่เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ร่วมกันจัดตั้งองค์กรชุมชน และเครือข่ายในเชิงเศรษฐกิจ ร่วมกันจัดการทรัพยากรทางการผลิตต่างๆ วิสาหกิจชุมชน เป็นระบบที่มีหลากหลายกิจกรรมเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เสริมกันแบบบูรณาการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จะนำมาซึ่งการลดรายจ่ายจากภายนอก และสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง จากการร่วมกันคิดและร่วมกันทำ

ระดับของวิสาหกิจชุมชน

ขนาดของวิสาหกิจชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม มีสมาชิกมากกว่า 15 คน วิสาหกิจชุมชนขนาดจิ๋ว มีสมาชิก ตั้งแต่ 5 คนถึง 15 คน (กฤษฎา นิลศรี, 2545: 68)

วิสาหกิจชุมชนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกร และชุมชน หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อกินเพื่อใช้ในชุมชน เพื่อให้ครอบครัวพึ่งตนเองได้ ให้ชุมชนเกิดความพอเพียงอย่างน้อยให้พออยู่พอกิน หรือพอกินพอใช้

2) วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากร หมายถึง ชุมชนผลิตทางการเกษตร และมีการประกอบการเพื่อนำผลผลิต และทรัพยากรมาสร้างผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นกิจกรรมการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดบริโภค และรวมไปถึงผลผลิตทั่วไปที่เลือกกินเหลือใช้ในท้องถิ่นที่นำออกสู่ตลาดบริโภค โดยการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต หีบห่อ การตลาด และการจัดวางต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ “แข่งขัน” ได้

3) วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชน และบุคคลทั่วไป

ระดับของวิสาหกิจชุมชน มี 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับครอบครัว คือการทำกินทำใช้ในครอบครัว สร้างผลิตภัณฑ์ในลักษณะหลากหลาย เพื่อการพึ่งตนเอง ลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อภายนอก

2. ระดับชุมชนและเครือข่าย หมายถึง ทำโดยครอบครัวหรือกลุ่ม ชื้อขายแลกเปลี่ยนในระดับชุมชน และเครือข่าย เนื่องจากในบางกรณีไม่สามารถทำได้ โดยลำพังครอบครัวเดียว หรือชุมชนเดียว ต้องสร้างระบบ เกื้อหนุนพึ่งพากันในชุมชน และเครือข่าย

3. ระดับธุรกิจ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผลผลิต และทรัพยากร จากการอุปโภคบริโภคในระดับ ครอบครัว ชุมชน และเครือข่าย หรือชุมชนมีภูมิปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ มีคุณค่า เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในสังคมวงกว้าง

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กฤษฎา นิลศรี (2545: 68) ได้กล่าวถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ บนพื้นฐานการผลิต และทรัพยากรของชุมชนโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่วางอยู่บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาของชุมชน

2. เป็นกระบวนการฟื้นฟู และพัฒนาระบบการจัดการของชุมชน โดยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย

3. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง และความพอเพียงของครอบครัว และชุมชน

4. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นแกนกลางการพัฒนา

การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน จึงตั้งอยู่บนฐานสำคัญ ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนระดับครอบครัว
- 2) วิสาหกิจชุมชนระดับชุมชน
- 3) วิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่าย
- 4) วิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกิน

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มักจะเป็นเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขธรรมชาติ เป็นเรื่องความมั่นคงและมีอยู่มีกินทั้งในวันนี้และวันหน้า และต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิด และเป้าหมาย และเอื้อให้เกิดการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้

สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีแนวทาง ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร, 2546)

1. วิสาหกิจชุมชนมีรากฐานการเริ่มต้นและการดำเนินงานอยู่ที่ชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบเศรษฐกิจ

2. วิสาหกิจชุมชนต้องการการบริหารจัดการที่มีอิสระและสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน จึงต้องมีรูปแบบนิติบุคคลเฉพาะไว้รองรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการที่มีอิสระเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุดของการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองที่เป็นจริง

3. เจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญาเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิต และสืบทอดภูมิปัญญา จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นการคืนสิทธิในการจัดการผลผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนพัฒนาระบบการพึ่งตนเองที่เป็นจริงขึ้น

4. วิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน วิสาหกิจที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหาและพัฒนาความรู้บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน

5. วิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน พัฒนาระบบทุนและสวัสดิการของชุมชน เป็นการสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมกำกับความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย มิใช่การฉวยโอกาสการผลิตในปริมาณมาก และการแสวงหากำไรสูงสุด

6. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการสร้างร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพราะองค์กรชุมชนเครือข่ายชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นการสร้างความร่วมมือโดยองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้เลือกองค์กรภายนอกเข้ามาในกระบวนการความร่วมมือที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจโดยหน่วยงาน หรือ องค์กรภายนอกที่ไม่ใช่องค์กรชุมชน

7. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการร่วมทุนกับองค์กรภายนอก โดยมีทุนหลักในการดำเนินงานจากชุมชน ในกรณีที่องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน ยังมีข้อจำกัดในด้านทุน เป็นการสร้างความร่วมมือ โดยองค์กรหรือชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นการร่วมทุนระหว่างองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรภายนอก โดยมีการกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสม

8. องค์กรชุมชน และองค์กรเครือข่ายชุมชน สามารถกำหนดมาตรฐาน เพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนของตน ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และผู้ใช้บริการ เพราะวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจาก ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SMEs) และแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทั้งการผลิต และการตลาดทั้งกระบวนการจัดการ และเป้าหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชน กำหนดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต กับผู้บริโภค ส่วนธุรกิจอุตสาหกรรมต้องมีมาตรฐานกลางควบคุม

พิทยา ว่องกุล (2545) ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ของชุมชน ซึ่งแตกต่างจากการพัฒนากระแสหลัก ดังต่อไปนี้

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างฐานความรู้และองค์ความรู้ที่เป็นของตนเอง รวมไปถึงการวางแผนพัฒนาชุมชน แบบมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยผู้นำ ผู้มีความรู้ ในชุมชนเป็นแกนกลาง คุณลักษณะนี้เป็นจุดแข็งที่ชุมชนใช้สร้างความเอกภาพ และศักยภาพของตนสามารถพัฒนาและรวบรวมความรู้ต่างๆ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน หรือจัดตั้งมหาวิทยาลัยชาวบ้าน อีกทั้งสามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชนได้

2. กระบวนการสร้างทุนชุมชน/ทุนสังคม ที่มองครอบคลุมทั้งการสะสมเงินตรา จากน้อยสู่มาก เพื่อสร้างกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน หรือธุรกิจชุมชน ซึ่งอาศัยเงินตราเป็นสื่อ และทุนทางสังคมที่มาจากบุคลากร ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมชุมชน สถาบันในชุมชน สาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ฯลฯ ปัจจุบันชุมชนในชนบททุกภาคได้สร้างทุนชุมชน/สังคมในรูปแบบหลากหลายมากมาย

3. กระบวนการศึกษาวิจัย ในกระบวนการทัศน์ใหม่ควรเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการ หรือสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกชุมชน กับส่งเสริมให้ชุมชนหรือ

สถาบันในชุมชน ทำงานวิจัยเอง เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนพัฒนาชุมชนในขั้นตอนต่อไป โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาที่กำหนดขึ้นจากการวิจัยด้วย

4. กระบวนการผสมผสานความหลากหลาย จากปัจจัยที่เป็นคุณต่อการพัฒนา เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ที่ชุมชนเปิดรับเอาความรู้ และความช่วยเหลือจากภายนอกโดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทัศนระหว่าง ชุมชนกับหน่วยงานรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน และร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือแหล่งเงินทุนต่างประเทศ โดยมีชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาตนเอง

5. กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน จะนำไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในการต่อยอดความรู้ในการพัฒนาตนเอง และเครือข่ายตลอดเวลา นำไปสู่ธุรกิจอุตสาหกรรมชุมชน เช่น โรงสีชุมชน ฯลฯ การกำหนดตลาดเครือข่ายทั้งในรูปแบบที่ซื้อขายสินค้า และแลกเปลี่ยนสินค้ากัน รวมไปถึงสถาบันการเงินของเครือข่าย และการวางแผนพัฒนา หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาตนเอง อย่างมีพลัง

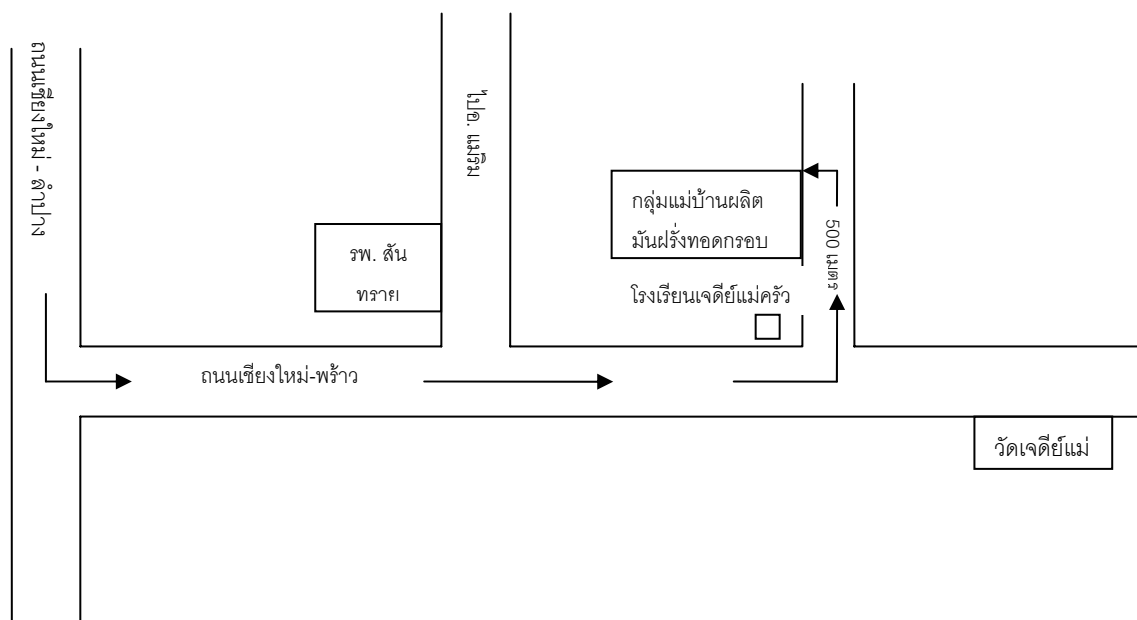
บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ

2.1.1 ชื่อสถานประกอบการ: กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

2.1.2 สถานที่ตั้ง: เลขที่ 121 หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์ 0-5384-8536

แผนภาพที่ 2.1 สถานที่ตั้งของสถานประกอบการ

2.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลุ่มฯ คือ นางบัวคำ วิชาษา ประธานกลุ่มฯ และนายบุญมี วิชาษา ที่ปรึกษากลุ่มฯ ประธานกลุ่มฯ ทำหน้าที่ เป็นผู้บริหารจัดการ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ และเป็นฝ่ายตลาด ส่วนนายบุญมีเป็นผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องการดำเนินงานของกลุ่มฯ หาทุนสนับสนุน และช่วยเหลือด้านการตลาด

นางบัวคำ วิชาษา จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านสันกลาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ หลังจบการศึกษามีอาชีพเป็นเกษตรกรจนถึงปัจจุบัน นางบัวคำเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชนค่อนข้างมาก โดยดำรงตำแหน่งเป็น ประธานกลุ่มแม่บ้านเจดีย์แม่ครัว ประธานแม่บ้านตำบลแม่แฝก เจริญฤๅน

แม่บ้านกาชาดอำเภอสันทราย กรรมการกองทุนหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว วิทยุอิเล็กทรอนิกส์ OTOP 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน และกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบลแม่แฝก

นายบุญมี วิชาจาจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาช่างยนต์ จากวิทยาลัยเทคนิคจังหวัดเชียงใหม่ เคยทำงานค้าขาย เป็นช่างเย็บผ้า และ เป็นผู้รวบรวมมันฝรั่งส่งขายให้กับบริษัทฟิโตรเลย์ แห่งประเทศไทย สำหรับบทบาทในชุมชนนั้น นายบุญมี เป็นผู้นำเกษตรกร ที่ผ่านมามีเคยดำรงตำแหน่งสารวัตรกำนัน ประธานกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก ประธานกรรมการสหกรณ์มันฝรั่ง ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานกรรมการสหกรณ์นิคมอำเภอสันทราย คณะกรรมการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย คณะกรรมการชุมชนมุลสหกรณ์แห่งประเทศไทย และคณะกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย

2.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเจดีย์แม่ครัว ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2540 โดยการสนับสนุนของสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย โดยมีวัตถุประสงค์ในการแปรรูปผลผลิตการเกษตรเพื่อเป็นรายได้เสริมในครอบครัว ซึ่งส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ และมีการจ้างงานในหมู่บ้าน มีสมาชิกเข้าร่วม 40 คน มีการระดมทุน จากสมาชิกหุ้นละ 100 บาท จำนวน 711 หุ้น ซึ่งกลุ่มฯได้นำเงินทุนที่ได้จากการระดมหุ้นไปจัดซื้ออุปกรณ์ในการการผลิต และนำไปจัดซื้อมันฝรั่งมาทำการผลิต กลุ่มฯ มีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกได้ออมเงิน และให้กู้ยืมตามความจำเป็น

กลุ่มฯเริ่มจากการผลิตมันกัลยา (มันฝรั่งตากแห้ง) ออกจำหน่ายในหมู่บ้าน เช่น ในงานพืศพ งานขึ้นบ้านใหม่ และงานแต่งงาน เป็นต้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้รับคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย ให้ผลิตมันฝรั่งทอดกรอบออกจำหน่าย ปัจจุบัน

2.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน

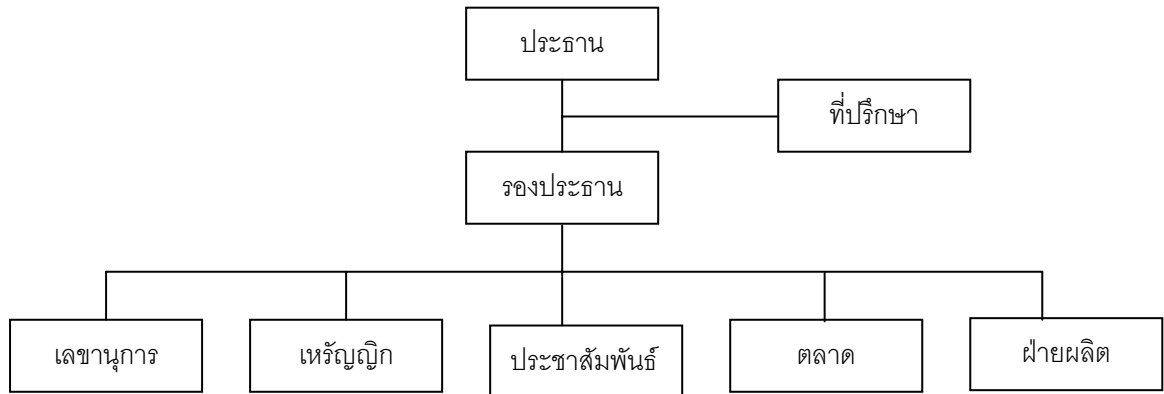
การดำเนินการผลิตของกลุ่มนั้นเป็นการเพิ่มทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตและเป็นที่ระบายสินค้าตกเกรดให้เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง เนื่องจากกลุ่มฯรับซื้อมันฝรั่งที่ไม่ตรงตามมาตรฐานรับซื้อของบริษัท เพื่อใช้ในการแปรรูป กลุ่มฯยังสร้างรายได้เสริมให้กับนักเรียนในช่วงปิดเทอมด้วยการจ้างงานในการผลิตมันกัลยา นอกจากนี้กลุ่มฯได้จัดสรรกำไรจากการจำหน่ายมันฝรั่ง และดอกเบี้ยยกลุ่มออมทรัพย์ ให้เป็นสวัสดิการแก่ชุมชนในโอกาสต่างๆ เช่น สมทบในการจัดงานวันเด็ก และงานบุญในหมู่บ้าน

2.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานกลุ่มฯ

2.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มฯมีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.2 คณะกรรมการบริหารงานของกลุ่มฯ จากการเลือกตั้งอย่างเปิดเผยที่ละตำแหน่งโดยสมาชิก คณะกรรมการกลุ่มฯ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ วิทยุอิเล็กทรอนิกส์ ฝ่ายผลิต ตลาด และที่ปรึกษา คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่ง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารงานในหมู่บ้าน เช่นเป็นคณะกรรมการในกลุ่ม

แม่บ้านเจดีย์แม่ครัว กลุ่มฯ ไม่ได้กำหนดวาระการทำงานของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน และคณะกรรมการชุดปัจจุบันยังคงเป็นชุดเดิม ตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้งกลุ่ม

แผนภาพที่ 2.2 โครงสร้างองค์กรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

ในด้านการบริหารงานของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งนั้นพบว่า ภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ ส่วนใหญ่เป็นไปตามตำแหน่งในโครงสร้างขององค์กร มีเพียงบางภาระงานที่คณะกรรมการช่วยกันแบ่งเบางานในหน้าที่เดียวกัน โดยประธานเป็นผู้สั่งการและดูแลงานในภาพรวมทั้งหมด รวมทั้งรับหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานราชการและเข้าร่วมประชุมในงานประชุมต่างๆ รองประธานมีหน้าที่ช่วยประธานในการดำเนินงานประสานงาน และเป็นผู้จัดซื้อวัตถุดิบ เลขานุการ เป็นผู้ดูแลงานโดยทั่วไป และช่วยเหรัญญิกทำบัญชีเหรัญญิก เป็นผู้ดูแลเรื่องการเงินและตรวจสอบบัญชี ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์ ตลาด และฝ่ายผลิต มีบทบาทหน้าที่ที่เป็นไปตามโครงสร้างที่วางไว้ ดังแสดงในตารางที่ 2.1 และเนื่องจากที่ปรึกษาเป็นผู้ที่เป็นที่รู้จักและมีประสบการณ์ด้านการตลาด จึงช่วยในการขยายตลาด

ตารางที่ 2.1 บทบาทหน้าที่ การศึกษาและประวัติการทำงานของคณะกรรมการ

ตำแหน่ง	ชื่อ - นามสกุล	บทบาทหน้าที่	การศึกษา	ประวัติการทำงาน
ประธาน	นางบัวคำ วิชาษา	- บริหารจัดการกลุ่ม ติดต่อประสานงาน และร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ - ส่งการผลิตในแผนกต่างๆ - ด้านการตลาดพิจารณาและรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า	ป. 4 จากโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290	- ปี 2544-ปัจจุบัน เป็นสมาชิกสภาภาษาระดับอำเภอ ประธานกลุ่มเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว - ปี 2536-2540 ประธานกลุ่มแม่บ้าน ต.แม่แฝกใหม่ - ปี 2528-2536 เป็นเหรียญกกลุ่มสตรีแม่บ้าน อ.สันทราย
รองประธาน	นางเสงี่ยม วิชาษา	เป็นผู้ประสานงานและติดต่อกับงานตามที่ต่างๆ และทำหน้าที่จัดซื้อวัตถุดิบ	ป.6 จากโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290	- ปี 2547-ปัจจุบัน เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 14 - ปี 2546-ปัจจุบัน รองประธานชมรมกีฬา ต.แม่แฝกใหม่ - ปี 2540-2546 ประธานกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 3
เลขานุการ	นางสำรวย เป็งธินา	ทำบัญชี และดูแลงานในกลุ่ม	ม.6 โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290	- ปี 2546-ปัจจุบัน เลขานุการกลุ่มสตรีแม่บ้านหมู่ที่ 3 - ปี 2546-ปัจจุบัน เลขานุการกองทุนหมู่บ้าน - ปี 2546-ปัจจุบัน เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์หมู่บ้าน หมู่ที่ 3 และ 14 - ปี 2546-ปัจจุบัน เลขานุการกองทุนส่งเสริมคนชราหมู่ที่ 3
เหรียญก	นางจันทร์แสง บุญมี	รับผิดชอบด้านการเงิน และตรวจสอบบัญชี	ป. 6 จากโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290	- ปี 2546-ปัจจุบัน คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 14

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตำแหน่ง	ชื่อ - นามสกุล	บทบาทหน้าที่	การศึกษา	ประวัติการทำงาน
ประชาสัมพันธ์	นางนงลักษณ์ ศิริ	ประชาสัมพันธ์ข่าวให้กับสมาชิกและ ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ตามงาน ประชุมต่างๆ โดยการแจกแผ่นพับ	ป. 6 จากโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290	- ปี 2546-ปัจจุบัน รองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้านหมู่ที่ 3
ตลาด	นางอำภา จอมอนงค์	ขยายตลาดกลุ่มลูกค้าใหม่ในกลุ่ม สถานศึกษาและ สหกรณ์ร้านค้า และ นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย	ป. 6 จากโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290	- ปี 2546-ปัจจุบัน กรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 14
ฝ่ายผลิต	นางบัวจันทร์ ทองใส	ควบคุมดูแลการผลิตทั้งหมด	ป.4 โรงเรียนบ้านข้าวมุง	-
ที่ปรึกษา	นายบุญมี วิชาษา	- ให้คำปรึกษาการดำเนินงานกลุ่ม - หาแหล่งทุนสนับสนุนกลุ่ม - ช่วยงานด้านการตลาด	ม.6 โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ต.หนองหาร อ.สันทราย จ. เชียงใหม่ 50290	- ปี 2545-2547 คณะกรรมการสันนิบาตสหกรณ์แห่งชาติ - ปี 2543-2547 ประธาน อบต. ตำบลแม่แฝกใหม่ - ปี 2540-2544 ประธานสหกรณ์มันฝรั่ง อ.สันทราย

นอกเหนือจากการตั้งกลุ่มเพื่อแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรแล้ว กลุ่มฯยังได้ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกออมเงินทุกวันที่ 3 ของเดือน โดยสมาชิกสามารถฝากเงินเพื่อสะสมได้ตั้ง แต่ 20 บาท ถึง 500 บาท และจัดสรรให้สมาชิกกู้เงินตามความจำเป็นในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน ในการดำเนินการกลุ่ม ออมทรัพย์นั้น ได้จัดให้มีการประชุมสมาชิก เดือนละครั้งในวันที่เก็บเงินออมทรัพย์ เพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบถึงผล การดำเนินการ และขอมติในการดำเนินการเรื่องต่างๆ จากที่ประชุม และจัดให้มีการประชุมใหญ่ปีละครั้ง ใน เดือนเมษายนของทุกปี เพื่อแจ้งให้สมาชิกได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และแบ่งเงินปันผล จากกำไรสุทธิที่ได้ กลุ่มได้กำหนดสัดส่วนของกำไรออกเป็น ร้อยละ 10 ให้การกุศล ร้อยละ 5 ปันผล ร้อยละ 10 ค่าซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ ตอบแทนคณะกรรมการคนละ 500 บาท ต่อปี ที่เหลือเป็นทุนสำรอง ในด้านการดูแลสมาชิกที่มาทำงาน เป็นผู้ผลิตจำนวน 8 คนนั้น กลุ่มฯได้นำระเบียบการประกันสังคมมาใช้ เพื่อเป็นสวัสดิการ

2.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ ไม่มีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ เนื่องจากสมาชิกเข้าใจ และให้ความ ร่วมมือในการดำเนินงานทุกกิจกรรมของกลุ่มฯ คณะกรรมการผู้บริหารงานมีการช่วยเหลืองานกัน เป็นอย่างดี และได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มความสามารถ

จากการวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีสมาชิก 42 คน แต่มีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 13 คน คณะกรรมการ 5 คน และสมาชิก 8 คน ต้องช่วยเหลือกันทั้งการผลิต การตลาด และการร่วมกิจกรรมกับ หน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น คณะกรรมการแต่ละคนก็มีภาระงานอื่น ทำให้ไม่สามารถช่วยงานได้เต็มความสามารถ และไม่มีโอกาสหาความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนากลุ่มฯ โดยเฉพาะประธานกลุ่มฯ เป็นบุคคลที่ทำงานหลายองค์กรทั้งใน และนอกหมู่บ้าน ทำให้มีเวลาบริหารจัดการกลุ่มค่อนข้างน้อย อาจเป็นปัญหาต่อการพัฒนากลุ่มในอนาคต อย่างไรก็ตาม กล่าวโดยรวมแล้วกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัวมีการบริหารจัดการองค์กรที่ชัดเจน คณะกรรมการของกลุ่มมีการปฏิบัติตามหน้าที่ตรงตามตำแหน่งที่ตั้งไว้ ซึ่งทำให้การบริหารงานโดยรวมเป็นไปได้ออย่างราบรื่น

2.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มฯ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปของ เงินทุนให้เปล่า อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด หน่วยงานราชการที่ให้การสนับสนุนคือ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ กรมส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ และคณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังรายละเอียด ในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ

หน่วยงาน	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ	เครื่องมือและอุปกรณ์
กรมส่งเสริมการเกษตร	เครื่องมือ/อุปกรณ์ เงินทุน 100,000 บาท
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก	เงินทุน 41,000 บาท
สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่	เงินทุน 1,100,00 บาท
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ให้ยืมเครื่องสไลด์มันฝรั่ง
กรมส่งเสริมการเกษตร	เครื่องบรรจุถุงอัตโนมัติ

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 3

การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต

3.1 ผลิตภัณฑ์

กลุ่มฯ มีผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 3 ประเภท คือ มันฝรั่งทอดกรอบ มันกัลยา และข้าวเกรียบมันฝรั่ง ในปี 2546 กลุ่มฯ มีการผลิตผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบรสดั้งเดิมขนาดบรรจุ 300 กรัม และ มันกัลยาแผ่นแห้งขนาด 1 กิโลกรัม รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ขนาดบรรจุ	หมายเหตุ
1	มันฝรั่งทอดกรอบ	20 กรัม	เริ่มผลิตปี 2547
	- รสดั้งเดิม	300 กรัม	ผลิตปี 2546
	- รสบาบี้คิว		เริ่มผลิตปี 2547
	- รสเมี่ยงคำ		เริ่มผลิตปี 2547
	- รสโนริสาหร่าย		เริ่มผลิตปี 2547
	- รสไก่		เริ่มผลิตปี 2547
2	มันกัลยา	50 กรัม	เริ่มผลิตปี 2547
		20 กรัม	เริ่มผลิตปี 2547
		10,00 กรัม	ผลิตปี 2546
	ข้าวเกรียบ	1000 กรัม	เริ่มผลิตปี 2547

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต

3.2.1 การบริหารการผลิต

การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ อยู่ในรูปคณะกรรมการฝ่ายผลิต ร่วมกันตัดสินใจในการวางแผนการผลิต โดยดูจากคำสั่งซื้อของลูกค้า และปริมาณมันฝรั่งที่จัดซื้อไว้ในห้องเย็น สมาชิกที่เป็นผู้ผลิตในโรงงานแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกันและทุกคนทราบบทบาทหน้าที่ด้านการผลิตของตนเองเป็นอย่างดี เมื่อมีประสบการณ์อยู่แล้ว และสามารถกระจายงานตามความถนัดของแต่ละคน การดำเนินการผลิตจึงไม่มีความจำเป็นต้องมีผู้ควบคุมการผลิต เนื่องจากผู้ผลิตทุกคนมีประสบการณ์อยู่แล้วและสามารถกระจายงานตามความถนัดของแต่ละคน

3.2.2 การวางแผนการผลิต

ในปี 2546 กลุ่มฯ ทำการผลิตตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง สิงหาคม การผลิตส่วนใหญ่เป็นไปตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และตามแผนการตลาดในการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และผลิตตามปริมาณมันฝรั่งที่มีอยู่ ส่วนผลิตภัณฑ์มันกัลยา กลุ่มฯ ผลิตเพียงเดือนมีนาคม เนื่องจากเป็นช่วงฤดูร้อน มีแดดตลอดทั้งวัน และเด็กนักเรียนปิดเทอม ทำให้มีแรงงานในการผลิตเพียงพอ ในปี 2546 กลุ่มฯ มีการผลิตเพียงมันฝรั่งทอดกรอบบรรจุถุงพลาสติกและ มันกัลยาแห้ง เนื่องจากมันฝรั่งซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักมีการผลิตเพียงปีละครั้ง แต่เหลื่อมเวลากันในแต่ละพื้นที่ปลูก กลุ่มฯ จึงรับซื้อมันฝรั่งจากแหล่งส่งเสริมการผลิตของบริษัทขนาดใหญ่ คือ ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดตาก และทำการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบในช่วงเดือนมกราคมถึงสิงหาคม (ตารางที่ 3.3)

ในอนาคตกลุ่มฯ จะเน้นผลิตผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบมากขึ้น และเน้นบรรจุภัณฑ์ที่เป็นถุงฟรอนด์ เนื่องจากมีอายุการเก็บได้นานกว่า การใช้ถุงพลาสติกบรรจุ

ตารางที่ 3.2 ช่วงเวลาการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

ผลิตภัณฑ์	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันฝรั่งทอดกรอบ	●								●			
มันกัลยา			●	●								

หมายเหตุ: ●—● ช่วงที่มีการผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.3 ปริมาณผลิตผลิตภัณฑ์ปี 2546

ผลิตภัณฑ์	ขนาดบรรจุ	ปริมาณผลิต
มันฝรั่งทอดกรอบรสดั้งเดิม	300 กรัม	6,000 ถุง
มันกัลยาแผ่นแห้ง	1,000 กรัม	350 กิโลกรัม

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต

3.3.1 วัตถุดิบหลัก

ก. มันฝรั่ง กลุ่มฯ ใช้มันฝรั่ง 2 พันธุ์ คือ พันธุ์แอตแลนติก ใช้ผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ ราคาซื้อ กิโลกรัมละ 5 บาท และพันธุ์สปันด้า ใช้ผลิตมันกัลยา ราคา กิโลกรัมละ 5 บาท กลุ่มฯ จะซื้อตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงกุมภาพันธ์ มันที่ปลูกในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ซึ่งเป็นมันที่ผลิตในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง จะเป็นมันฝรั่งที่เหมาะสมต่อการแปรรูปด้วยการทอดกรอบ มีผลใหญ่ ปริมาณแป้งน้อย ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีคุณภาพ ไม่แตกหักง่ายมันที่ปลูกในช่วงธันวาคม ถึง กุมภาพันธ์ มีแหล่งผลิตในจังหวัดตาก คุณภาพจะลดลง แป้งลดลง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะแตกหักง่าย

ข. ผงปรุงรส กลุ่มฯ ซื้อจากบริษัทเจดีย์ฟู้ด จำกัด เดือนละครั้ง โดยมีปริมาณการจัดซื้อ ดังนี้ ผงปรุงรสเมี่ยงคำ ราคาκιโลกรัมละ 180 บาท ซื้อครั้งละ 10 กิโลกรัม ผงปรุงรสบาบิคว ราคาκιโลกรัมละ 150 บาท ซื้อครั้งละ 5 กิโลกรัม ผงปรุงรสโนริสาหร่าย ราคาκιโลกรัมละ 180 บาท ซื้อครั้งละ 10 กิโลกรัม และผงปรุงรสไก่ ราคาκιโลกรัมละ 160 บาท ซื้อครั้งละ 5 กิโลกรัม

3.3.2 วัตถุประสงค์ (ตารางช่วงเวลาการจัดหาวัตถุดิบ/ตารางการจัดหาวัตถุดิบ)

ก. เกลือ ใช้แช่มันกัลยาก่อนตาก กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน ราคาห่อละ 80 บาท ซื้อครั้งละ 6 ห่อ ปีละครั้ง (ห่อละ 1 กิโลกรัม)

ข. น้ำมันพืช ใช้ทอดมันฝรั่ง และมันกัลยา กลุ่มฯ ใช้น้ำมันปาล์ม ปีละ 514 บาท (18 ลิตร) ซื้อครั้งละ 5 ปี๊บ จากห้างแม็คโคร เดือนละ 4 ครั้ง

ค. แก๊ส ราคาถังละ 750 บาท ซื้อครั้งละ 3 ถัง เดือนละ 2 ครั้ง

ตารางที่ 3.4 ช่วงเวลาการจัดหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันฝรั่ง	←	→								→		→
ผงปรุงรส	●							●				
เกลือ			●	●								
น้ำมันพืช	●							●				
แก๊ส	●							●				

หมายเหตุ : ● → ช่วงที่มีการจัดหาวัตถุดิบ

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.5 การจัดหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบ	หน่วย	ราคา/ หน่วย (บาท)	แหล่งที่มา ของวัตถุดิบ	ความถี่	ปริมาณการ ซื้อ/ครั้ง	การ ชำระ เงิน	วิธีขนส่ง
มันฝรั่ง - พันธุ์แอตแลนติก - พันธุ์สปันต้า	กิโลกรัม	5 5	ในหมู่บ้าน จังหวัดตาก	ปีละครั้ง ปีละครั้ง	50,000 กก. 500 กก.	สด สด	มาส่งที่ กลุ่มฯ
ผงปรุงรส - รสเผือก - รสขมิ้น - รสโรสฮาย - รสไก่	กิโลกรัม	180 150 180 160	บ. เจดีย์푸드 จำกัด	เดือนละ ครั้ง	10 กก. 5 กก. 10 กก. 5 กก.	เงินสด	บริษัท ส่งให้
เกลือ	ห่อ	80	ในหมู่บ้าน	ปีละครั้ง	6 ห่อ	เงินสด	ตนเอง
น้ำมันพืช	ปี๊บ (18 ลิตร)	514	แม่โคโร	เดือนละ 4 ครั้ง	5 ปี๊บ	เงินสด	ตนเอง
แก๊ส	ถัง	750	ในหมู่บ้าน	เดือนละ 2 ครั้ง	3 ถัง	เงินสด	ร้านส่ง ให้

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.3 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต

วัสดุ

- มีด 2 ซม จำนวน 6 เล่ม ราคาเล่มละ 20 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป
- ตะกร้าตักมัน จำนวน 10 ใบ ราคาใบ ละ 20 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป
- ที่ใส่ลดมันฝรั่ง (มือ) จำนวน 3 อัน ราคาอันละ 50 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป

อุปกรณ์การผลิต

- เครื่องขัดผิวมันฝรั่ง จำนวน 1 เครื่อง ราคา 55,000 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- เครื่องสไลด์มันฝรั่ง จำนวน 1 เครื่อง ราคา 51,465 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ถังหุ้มน้ำเงิน จำนวน 4 ใบ ราคาใบละ 520 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี

- ง. กระทะ จำนวน 2 ใบ ราคาใบละ 730 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2544 อายุการใช้งาน 20 ปี
- จ. ตาชั่ง 500 กรัม จำนวน 1 เครื่อง ราคา 500 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าที่ขายอุปกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ฉ. เครื่องรีดปากถุง (1) จำนวน 1 เครื่อง ราคา 1,900 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ช. กรวยตักน้ำ จำนวน 1 ใบ ราคา 70 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ซ. เตาแก๊สพร้อมอุปกรณ์ จำนวน 2 ชุด ราคาชุดละ 19,500 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ณ. เตาอบ จำนวน 1 เตา ราคา 35,000 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2544 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ด. ถังใส่มัน จำนวน 12 ใบ ราคาใบละ 583 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2545 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ถ. ชันตากของ จำนวน 1 หลัง ราคา 3,500 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2545 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ฏ. โต๊ะคัดมัน จำนวน 1 ตัว ราคา 3,500 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2545 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ฐ. เครื่องไสดม้นฝรั่งแผ่นหยัก จำนวน 1 เครื่อง ราคา 200,000 บาท ได้รับการสนับสนุนจากคณะวิศวกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี 2545 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ท. ตะแกรงเหล็ก จำนวน 1 ใบ ราคา 12,000 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ธ. แก้ว จำนวน 50 ตัว ราคาตัวละ 125 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ณ. ฝาปิดกระทะ จำนวน 4 ใบ ราคาใบละ 388 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ด. เครื่องบรรจุแนวตั้ง จำนวน 1 เครื่อง ราคา 550,000 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี
- ต. เครื่องวัดอุณหภูมิ จำนวน 1 เครื่อง ราคา 12,000 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี

ด. เครื่องปิดปากถุง (2) จำนวน 1 เครื่อง ราคา 2,400 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัด เชียงใหม่ ปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี

ท. เครื่องพิมพ์วันที่ จำนวน 1 เครื่อง ราคา 40,660 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัด เชียงใหม่ ปี 2546 อายุการใช้งาน 20 ปี

ธ. เครื่องซักรีด Camry จำนวน 2 เครื่อง ราคา 1,500 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัด เชียงใหม่ ปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี

น. กระชอน จำนวน 4 ใบ ราคา 50 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2546 อายุการใช้งาน 5 ปี

บ. มิดแตงมัน จำนวน 5 เล่ม ราคา 50 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2546 อายุการใช้งาน 5 ปี

ป. บ่อน้ำบาดาลเสีย ราคา 15,000 บาท กลุ่มฯ จัดทำในปี 2546 อายุการใช้งาน 20 ปี

ผ. ถังไนโตรเจน จำนวน 1 ถัง ราคา 1,500 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2547 อายุการใช้งาน 5 ปี

ฝ. กระละมั่ง จำนวน 2 ใบ ราคาใบละ 600 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2547 อายุการใช้งาน 10 ปี

พ. เครื่องซักรีด 1 กิโลกรัม จำนวน 1 เครื่อง ราคา 500 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัด เชียงใหม่ ปี 2547 อายุการใช้งาน 5 ปี

อุปกรณ์การตลาด

ก. ตู้โชว์ จำนวน 1 หลัง ราคา 1,700 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2546 อายุการใช้งาน 20 ปี

ข. ตู้เก็บเอกสาร จำนวน 1 หลัง ราคา 499 บาท กลุ่มฯ ซื้อจากร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2547 อายุการใช้งาน 10 ปี

3.3.4 โรงเรือน

ก. โรงเรือน (1) กลุ่มฯ ในการเป็นโรงเรือนเรือนของประธานกลุ่มฯ สร้างขึ้นในปี 2535 ราคา 40,000 บาท อายุการใช้งาน 30 ปี

ข. โรงเรือน (2) กลุ่มฯ ใช้ในการต้อนรับแขก โชว์ผลิตภัณฑ์ และเป็นที่ทำงานของคณะกรรมการ กลุ่มฯ สร้างขึ้นเมื่อปี 2543 มูลค่า 120,000 บาท อายุการใช้งาน 30 ปี

ตารางที่ 3.6 วัสดุ อุปกรณ์ และโรงเรือน

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา	อายุการใช้งาน	ลักษณะการ ได้มา
มีด 2 ซม	เล่ม	6	20	ร้านค้า	2546	1	งบกลุ่ม
ตะกร้าตักมัน	ใบ	10	20	ร้านค้า	2546	1	งบกลุ่ม
ที่ใส่ลดมันฝรั่ง (มือ)	อัน	3	50	ร้านค้า	2546	1	งบกลุ่ม
เครื่องขัดผิวมันฝรั่ง	เครื่อง	1	55,000	กรมส่งเสริม	2544	10	ได้เปล่า
เครื่องสไลด์มันฝรั่ง	เครื่อง	1	51,465	กรมส่งเสริม	2544	10	ได้เปล่า
ถังหูลี่น้ำเงิน	ใบ	4	520	กรมส่งเสริม	2544	10	ได้เปล่า
กระทะ	ใบ	2	730	กรมส่งเสริม	2544	20	ได้เปล่า
ตาชั่ง 500 กรัม	เครื่อง	1	500	ร้านค้า	2544	10	งบกลุ่ม
เครื่องรีดปากถุง (1)	เครื่อง	1	1,900	ร้านค้า	2544	10	งบกลุ่ม
กรวยตักน้ำ	ใบ	1	70	ร้านค้า	2544	10	งบกลุ่ม
เตาแก๊สพร้อม อุปกรณ์	ชุด	2	19,500	ร้านค้า	2544	10	งบกลุ่ม
เตาอบ	เตา	1	35,000	ร้านค้า	2544	10	งบกลุ่ม
ถังใส่มัน	ใบ	12	583	กรมส่งเสริม	2545	10	ได้เปล่า
ชั้นตากของ	หลัง	1	3,500	กรมส่งเสริม	2545	10	ได้เปล่า
โต๊ะคัดมัน	ตัว	1	3,500	กรมส่งเสริม	2545	10	ได้เปล่า
เครื่องสไลด์มันฝรั่ง แผ่นหยัก	เครื่อง	1	200,000	วิศวะ ม.ช.	2545	10	ได้เปล่า
ตะกร้าหูลี่เหล็ก	ใบ	1	12,500	กรมส่งเสริม	2546	10	ได้เปล่า
แก้วอี	ตัว	50	125	กรมส่งเสริม	2546	5	ได้เปล่า
ฝาปิดกระทะ	ใบ	4	388	กรมส่งเสริม	2546	5	ได้เปล่า
เครื่องบรรจุแนวตั้ง	เครื่อง	1	550,000	กรมส่งเสริม	2546	10	ได้เปล่า
เครื่องวัดอุณหภูมิ	เครื่อง	1	12,000	อุตสาหกรรม	2546	10	ได้เปล่า
เครื่องปิดปากถุง (2)	เครื่อง	1	2,400	ร้านค้า	2546	10	งบกลุ่ม
เครื่องพิมพ์วันที่	เครื่อง	1	40,660	ร้านค้า	2546	20	งบกลุ่ม
เครื่องชั่ง Camry	เครื่อง	2	1,500	ร้านค้า	2546	10	งบกลุ่ม
กระชอน	อัน	4	50	ร้านค้า	2546	5	งบกลุ่ม

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา	อายุการใช้งาน	ลักษณะการได้มา
มีดแตงมัน	เล่ม	5	50	ร้านค้า	2546	5	งบกกลุ่ม
บ่อบำบัดน้ำเสีย	บ่อ	1	15,000	จ้างทำ	2546	20	งบกกลุ่ม
ถังไนโตรเจน	ใบ	1	3,850	ร้านค้า	2547	5	งบกกลุ่ม
กะละมัง	ใบ	2	600	ร้านค้า	2547	10	งบกกลุ่ม
เครื่องชั่ง 1 กิโลกรัม	เครื่อง	1	500	ร้านค้า	2547	10	งบกกลุ่ม
ตู้โซลาร์	หลัง	1	1,700	กรมส่งเสริม	2546	20	ได้เปล่า
ตู้เก็บเอกสาร	หลัง	1	499	ร้านค้า	2546	10	งบกกลุ่ม
โรงเรือน (1)	หลัง	1	40,000	จ้างทำ	2535	30	ประธาน
โรงเรือน (2)	หลัง	1	120,000	จ้างทำ	2543	30	งบกกลุ่ม

3.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

ในการจัดซื้อน้ำมันฝรั่งผู้ปลูกมันฝรั่งจะนำตัวอย่างมันฝรั่งมาเสนอ ประธานจะปรึกษากับเลขานุการ รับซื้อโดยดูราคาตลาด และคุณภาพมันฝรั่งที่กลุ่มฯ เก็บไว้ ส่วนใหญ่จะเก็บไว้ในตะกร้า เพื่อรอการผลิต ในปี 2546 กลุ่มฯ ได้ทดลองนำมันฝรั่งจำนวน 5,000 กิโลกรัมไปฝากห้องเย็นเพื่อเก็บไว้เป็นวัตถุดิบในการผลิตในช่วงที่ไม่มีผลผลิตในช่วงที่ไม่มีมันฝรั่งสดในเดือนกัลยาจนถึงพฤศจิกายน ระยะเวลา 3 เดือน กลุ่มฯ ได้นำมันออกมาพัก 1 เดือน แล้วทดสอบโดยการนำมาทอดและพบว่า มันฝรั่งทอดที่ได้มีสีแดง ไม่กรอบ สาเหตุเนื่องจากอุณหภูมิในห้องเย็นไม่เหมาะสม อุณหภูมิต่ำเกินไป ในปี 2547 กลุ่มฯ จึงใช้วิธีทยอยซื้อจากเกษตรกรตามปริมาณการผลิต และไม่เก็บเข้าห้องเย็น ซึ่งกลุ่มต้องยอมให้มีมันฝรั่งเสียไปประมาณร้อยละ 50 ส่วนวัตถุดิบอื่นๆ กลุ่มฯ จะซื้อมาใช้ในปริมาณที่เพียงพอในการผลิตแต่ละครั้ง

3.4 แรงงานและการจ้างงาน

3.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต

กลุ่มฯ ใช้แรงงานในการผลิตทั้งหมด 8 คน เป็นผู้หญิงทั้งหมด เป็นฝ่ายผลิต มีระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 8.00- 17.00 น. ไม่มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจนแต่เป็นการช่วยกันทำทั้งหมด แต่จะมีผู้ที่สามารถทอดมันฝรั่งได้ดี 2 คน ซึ่งทำหน้าที่ทอดมันฝรั่งเท่านั้น ผลัดเปลี่ยนกัน เพราะการทอดต้องใช้ทักษะเพื่อให้มีความกรอบ สีสม่ำเสมอ และแผ่นไม่แตก สำหรับการผลิตมันกัลยา ในการตากมันต้องใช้คนจำนวนมาก ประมาณ 20 คน กลุ่มฯ จึงจ้างนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อช่วยตากมัน ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

3.4.2 การจ้างงาน

กลุ่มฯ จ้างแรงงาน 8 คน เป็นรายวัน วันละ 120 บาท ในการตากมันกัลยา กลุ่มฯ จ้างเด็กนักเรียนจำนวน 20 คน เป็นรายชั่วโมง ชั่วโมง 15 บาท ในปี 2546 กลุ่มฯ ทำการผลิตมันฝรั่งทอด 48 วัน ผลิตมันกัลยา 5 วัน (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 การใช้แรงงานในการผลิต

ลักษณะงานหน้าที่	จำนวนแรงงานที่ใช้		ลักษณะการจ้าง	อัตราค่าจ้าง	สถานภาพการเป็นสมาชิก
	ประจำ	ชั่วคราว			
ตัดแต่ง / ล้าง / สไลด์	8	-	รายวัน	120 บาท/วัน	เป็น
ทอด	2	-	รายวัน	120 บาท/วัน	เป็น
บรรจุ	6	-	รายวัน	120 บาท/วัน	เป็น
ตากมันกัลยา	8	-	รายวัน	120 บาท/วัน	เป็น
ตากมันกัลยา	-	20	รายชั่วโมง	15 บาท / ชั่วโมง	ไม่เป็น

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5 ต้นทุนและผลตอบแทน

การคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ คำนวณต่อหนึ่งชิ้น (ภาคผนวก ค.) มีต้นทุนและผลตอบแทน ของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในปี 2546 ดังนี้

มันฝรั่งทอดกรอบขนาด 300 กรัม บรรจุถุงพลาสติก (ตารางที่ ค. 1) ต้นทุนการผลิตมีค่าเท่ากับ 26.53 บาท เป็นต้นทุนการตลาดเท่ากับ 8.00 บาท และมีต้นทุนการบริหารจัดการเท่ากับ 1.37 บาทซึ่งคิดเป็นต้นทุนรวมทั้งหมดเท่ากับ 35.89 บาท ในส่วนที่เป็นต้นทุนการผลิตนั้น ส่วนใหญ่เป็นค่าเสื่อมราคา โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 67.12 รองลงมาได้แก่ วัตถุดิบและ แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 29.07 และ 3.62 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	8.72	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	8.72	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	26.53	บาท/ชิ้น
ราคาขาย (ส่ง)	50	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	41.28	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	41.28	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	23.47	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	82.56	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	82.56	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	46.95	

ผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด

14.11 บาท/ชิ้น

มันกัลยา(แผ่นแห้ง) (ตารางที่ ค. 2) ต้นทุนการผลิตมีค่าเท่ากับ 21.79 บาท เป็นต้นทุนการตลาดเท่ากับ 8.00 บาท และมีต้นทุนการบริหารจัดการเท่ากับ 1.37 บาทซึ่งคิดเป็นต้นทุนรวมทั้งหมดเท่ากับ 31.16 บาท ในส่วนที่เป็นต้นทุนการผลิตนั้น เป็นวัตถุดิบ โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 76.73 รองลงมาได้แก่ ค่าเสื่อมราคา และ แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 11.63 และ 9.44 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร

19.26 บาท/ชิ้น

ต้นทุนการผลิตเงินสด

19.26 บาท/ชิ้น

ต้นทุนการผลิตทั้งหมด

21.79 บาท/ชิ้น

ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร

100.74 บาท/ชิ้น

ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด

100.74 บาท/ชิ้น

ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด

98.21 บาท/ชิ้น

อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร

83.95

อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด

83.95

อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด

81.84

ผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด

88.84 บาท/ชิ้น

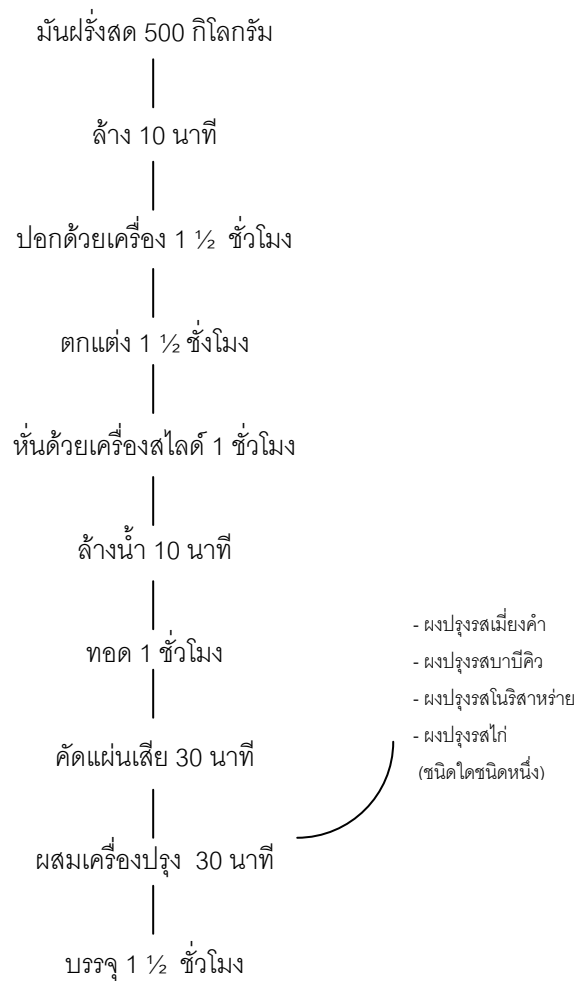
3.6 กรรมวิธีการผลิต

มันฝรั่งทอดกรอบ

วัตถุดิบ	เครื่องมือ
- มันฝรั่งสดพันธุ์แอตแลนติก 500 กิโลกรัม - น้ำมันพืช 2 ½ ปีบ (ปีบละ 18 กก.) (ผงปรุงรสชนิดใดชนิดหนึ่ง) - ผงปรุงรสเมี่ยงคำ 60 กรัม - ผงปรุงรสบาบีคิว 60 กรัม - ผงปรุงรสโนริสาหร่าย 60 กรัม - ผงปรุงรสไก่ 60 กรัม	- เครื่องปอกขูดผิว - มีด - เครื่องสไลด์ - ตะกร้า - กะละมัง - ไม้ตะ - กระทะ - ตะหลิว - กระดาษทิชชู - เครื่องชั่ง - ถ้วยโฟม - เครื่องบรรจุสุญญากาศ
ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ กิโลกรัม 100 กิโลกรัม	

กรรมวิธีการผลิต

เริ่มจากคัดเลือกมันฝรั่งสดพันธุ์แอตแลนติก เฉพาะผลสด คัดมันเสียออก นำมาล้างให้สะอาด นำเข้าเครื่องปอกเปลือกมันฝรั่ง แล้วนำมาตากแห้งอีกครั้งด้วยแรงงานคน โดยตัดส่วนที่เป็นรอยดำ และส่วนเครื่องปอกเปลือกไม่หมด แล้วนำไปเข้าเครื่องสไลด์เป็นแผ่น ด้วยเครื่องสไลด์แผ่นด้วยเครื่องสไลด์แผ่นหยัก นำไปล้างน้ำ ผึ่งให้แห้งหมาด นำไปทอดให้กรอบ ผึ่งให้เย็น คัดแผ่นเสีย นำไปคลุกกับผงปรุงรสต่างๆ บรรจุถุง

แผนภาพที่ 3.1 กรรมวิธีการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ

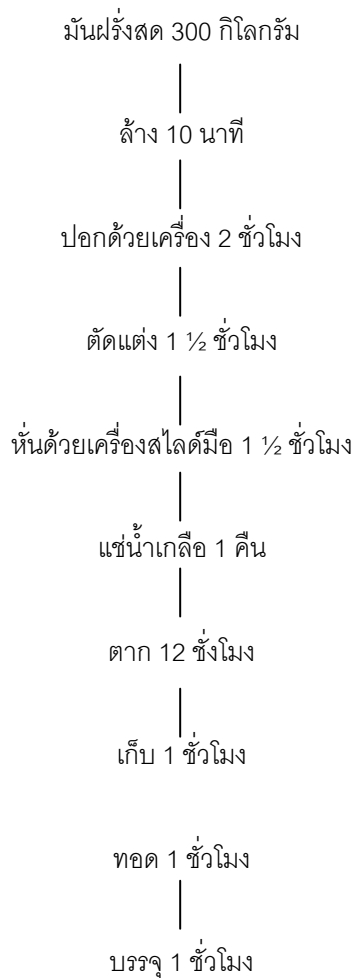
มันกัลยา

วัตถุดิบ	เครื่องมือ
มันฝรั่งสดพันธุ์สปันต้า 300 กิโลกรัม เกลือ 5 กิโลกรัม	- เครื่องปอกขูดผิว - มีด - เครื่องสไลด์มือ - ตะกร้า - กะละมัง - ไม้ตะ - ตะแกรงไนลอน - เครื่องชั่ง - กระทะ - เครื่องสุญญากาศ - กระดาษทิชชู
ผลิตภัณฑ์มันกัลยาแห้ง กิโลกรัม 90 กิโลกรัม	

กรรมวิธีการผลิต

คัดเลือกมันฝรั่งพันธุ์สปันต้า มาคัดเอามันเสียออก นำมาล้างน้ำให้สะอาด นำเข้าเครื่องปอกเปลือกมันฝรั่ง แล้วนำมาตากแห้งอีกครั้งด้วยแรงงานคน โดยตัดส่วนที่เป็นรอยดำ และส่วนเครื่องปอกเปลือกไม่หมด นำมาทำให้เป็นแผ่นบางด้วยเครื่องสไลด์มือ ในน้ำเกลือ 1 คืน

ตอนเช้า ประมาณ 07.00 น. นำมันที่แช่ไว้มาตากแดด โดยนำมาวางไว้บนตะแกรงไนลอน 12 ชั่วโมง นำมาทอด ฝึ่งให้เย็น บรรจุถุง

แผนภาพที่ 3.2 กรรมวิธีการผลิตมันกัลยา

3.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

การผลิตมันกัลยา กลุ่มฯ ยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิม ใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ และการตากมันอาศัยความร้อนจากแสงแดด ดังนั้นทำให้การผลิตจะทำได้เฉพาะช่วงฤดูร้อน การผลิตข้าวเกรียบมันฝรั่ง กลุ่มฯ ได้ใช้เตาอบแผ่นข้าวเกรียบให้แห้ง แทนการตากด้วยแสงแดด ทำให้สามารถผลิตได้ตลอดทั้งปี ส่วนการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ เดิมกลุ่มฯ ใช้มีดสไลด์ด้วยมือ ทำให้แผ่นมันที่ได้หน้าบางไม่เท่ากัน ผลิตได้ปริมาณน้อย ต้องใช้แรงงานมาก

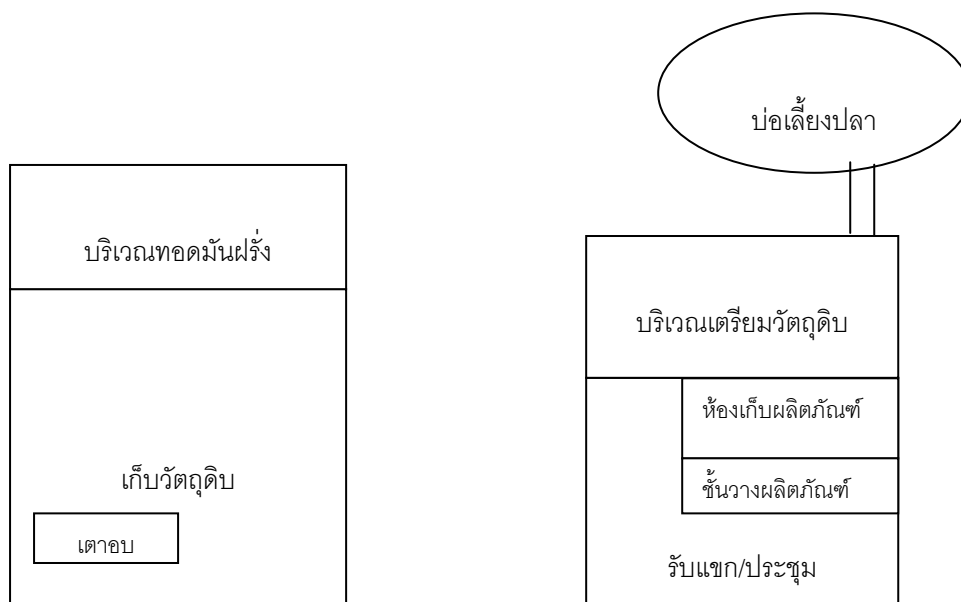
ปี 2544 กลุ่มฯ ขอรับการสนับสนุนเครื่องสไลด์มันฝรั่งจากกรมส่งเสริมการเกษตร ทำให้สามารถผลิตได้เร็วขึ้นและใช้แรงคนน้อยลง และสามารถสไลด์มันฝรั่งได้ถึง 500 กิโลกรัมต่อวัน

ในปี 2545 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นำเครื่องสไลด์มันฝรั่งแผ่นหยัก มาให้กลุ่มฯ ทำลองใช้ในช่วงแรก ปัญหาเรื่องขนาดของแผ่นมันที่ได้ หนาเกินไป ทางคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้เข้าปรับ

เครื่องมือ ปัจจุบันได้ขนาดของแผ่นมันตามต้องการ แต่เทคโนโลยีนี้กลุ่มฯ ไม่มีความรู้ในการปรับใช้ เวลามีปัญหา ต้องให้คณะวิศวกรรมศาสตร์เข้ามาดูแล

3.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

กลุ่มฯ ใช้บริเวณบ้านประธานเป็นสถานที่ผลิต โดยต่อเติมจากโรงเรือนของประธานด้านหลังเป็นบริเวณทอดมันฝรั่ง บรจุ และเก็บมันสด กลุ่มฯ สร้างโรงเรือนเพิ่มขึ้น และมุ่งหลังคาต่อเนื่องกับโรงเรือนเดิมของประธาน พื้นที่ผลิตแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ใช้ประชุม รับแขก เก็บเอกสาร ส่วนเก็บผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเรียบร้อยแล้ว และส่วนหลังเป็นส่วนที่เตรียมวัตถุดิบ ล้างมันฝรั่ง มีเครื่องขัดผิวมันฝรั่ง และเครื่องสไลด์ บริเวณนี้มีท่อระบายน้ำลงสู่บ่อบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายลงบ่อเลี้ยงปลาบ้านประธาน

แผนภาพที่ 3.3 แผนผังสถานประกอบการของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ มีการจัดการด้านสาธารณสุข ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 193) พ.ศ. 2543 เรื่องวิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร มีดังนี้

สุขลักษณะของสถานที่ตั้งและอาคารผลิต

กลุ่มฯ มีอาคารผลิตที่แยกเป็นสัดส่วน ทั้งส่วนเตรียมวัตถุดิบ ส่วนการทอด การบรรจุ และส่วนที่ใช้เก็บผลิตภัณฑ์ โดยส่วนของการเตรียมวัตถุดิบเป็นส่วนเปียกอยู่บริเวณด้านหลังของโรงเรือน (2) เป็นอาคารโล่งไม่มีผนัง มีทางระบายน้ำเข้าสู่บ่อบำบัดน้ำเสีย บริเวณทอดและบรรจุใช้ส่วนหลังของโรงเรือน (1) ใช้ตาข่ายกันโดยรอบเพื่อป้องกันฝุ่นและแมลง โรงเรือนเป็นอาคารโล่ง ระบายอากาศได้ดี และมีแสงสว่างเพียงพอในการทำงาน

เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิต

อุปกรณ์การผลิตของกลุ่มฯ มีอย่างเพียงพอ และใช้อุปกรณ์ในการผลิตตามความเหมาะสม ภาชนะที่เป็นพลาสติกใช้ในการล้างวัตถุดิบไม่และใช้ในกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับความร้อน ภาชนะที่ใช้กับความร้อนเป็นภาชนะสแตนเลส ซึ่งไม่มีปฏิกิริยากับอาหาร มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ก่อนทำการผลิต และล้างอุปกรณ์เมื่อผลิตเสร็จแล้ว ในกระบวนการผลิตบางขั้นตอน เช่น การล้างมัน กลุ่มฯ จะใช้ถังวางไว้กับพื้น ทำให้สมาชิกที่ทำงานต้องก้มเป็นเวลานาน อาจจะทำให้ปวดหลังได้ และการฝังมันฝรั่งที่ทอดแล้วกลุ่มฯ วางไว้บนพื้น ซึ่งอาจเกิดการปนเปื้อนได้

การควบคุมกระบวนการผลิต

ในการผลิต กลุ่มฯ จะคัดเลือกวัตถุดิบก่อนทุกครั้ง โดยเฉพาะมันฝรั่งจะมีการคัดมันเสียออกก่อน แล้วจะตกแต่งเอาส่วนที่มีรอยจากการกัดของแมลงกัดเจาะออก ส่วนผสมที่ใช้มีการชั่งตวงทุกครั้ง ในการทอดมีการตรวจเช็คหาอุณหภูมิที่เหมาะสมก่อนทอดทุกครั้ง เมื่อทอดเสร็จ กลุ่มฯ จะนำมันฝรั่งไปผึ่งให้เย็นก่อน แล้วจึงนำไปบรรจุถุง ทำให้มันฝรั่งยังคงความกรอบ และเก็บรักษาได้นานกลุ่มฯ มีการบันทึกวันเดือนปี ที่ผลิต และวันหมดอายุบนซองผลิตภัณฑ์

การสุขาภิบาล

ในโรงงานมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ บริเวณด้านหลังส่วนเตรียมวัตถุดิบมีอ่างสำหรับล้างมือจำนวน 2 ใบ กลุ่มฯ มีถูกสุขลักษณะห้องน้ำอยู่ห่างจากอาคารผลิตประมาณ 20 เมตร และมีทางระบายน้ำทิ้ง และมีบ่อบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ แต่ระบบการบำบัดของกลุ่มฯ ยังไม่เหมาะสมเนื่องจากมีน้ำเสียส่งกลิ่นรบกวนขณะทำการผลิต

การบำรุงรักษา และการทำความสะอาด

กลุ่มฯ มีการทำความสะอาดเครื่องมืออุปกรณ์ และโรงเรือนทุกครั้งที่ผลิตเสร็จ และมีการรักษาความสะอาดอยู่เสมอ การจัดเก็บอุปกรณ์ผลิตหลังล้างคว่ำไว้บนชั้นวางอุปกรณ์ ส่วนเครื่องจักร เมื่อทำความสะอาดจะนำไปเก็บไว้ในห้องเก็บผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรขนาดใหญ่ เช่นเครื่องขัดผิวมันฝรั่ง จะใช้ผ้าคลุมไว้ อุปกรณ์ที่ใช้มีการติดตั้งให้ใช้งานและทำความสะอาดง่าย กลุ่มฯ มีการจัดเก็บวัตถุดิบตามความเหมาะสม

บุคลากร

สมาชิกที่เข้ามาทำงานจะแต่งตัวตามความเหมาะสม สวมใส่ผ้ากันเปื้อน คลุมผม คนทอดและบรรจุใส่ผ้าปิดจมูก และไม่ใส่เครื่องประดับ สมาชิกยังใส่รองเท้ายาง ซึ่งอาจลื่นได้หากพื้นเปียกน้ำ และไม่สวมถุงมือในการทำงาน

จากการปรับปรุงและปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว ทำให้ได้รับมาตรฐานการผลิต GMP (Good Manufacturing Practice) ในปี 2543

3.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต

ของเสียจากการผลิตที่เกิดขึ้น ได้แก่ มันเน่า เศษมันจากการตัดแต่ง น้ำที่ใช้ล้างในขั้นตอนการผลิต มันเน่า กลุ่มฯ นำไปเลี้ยงปลา ที่บ่อปลาบ้านประธาน เศษมันนำไปเลี้ยงหมู แม้ว่ากลุ่มฯ มีบ่อบำบัดน้ำเสียแต่ยังมีปัญหาเรื่องการจัดการกับน้ำล้างที่เกิดจากผลิต ที่มีกลิ่นเหม็น

3.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

ประธาน และเลขานุการจะควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ โดยมีคณะกรรมการฝ่ายผลิต เป็นผู้ตรวจสอบในขั้นต้นในทุกผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะขั้นตอนการทอด โดยทดสอบหาอุณหภูมิที่เหมาะสมของน้ำมัน ด้วยการใส่แผ่นมันฝรั่ง และมันกัลยามาทดสอบการขึ้นฟูก่อน เมื่อได้อุณหภูมิน้ำมันที่ต้องการ จึงทอดมันทั้งหมด ผลิตภัณฑ์ที่ทอดเสร็จแล้ว ฝ่ายผลิตตรวจสอบการคัดแผ่นที่แตก สีไม่สวยออกอีกครั้งหนึ่งก่อนทำการบรรจุ

3.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต

3.11.1 ปัญหาด้านการผลิต

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ มีปัญหาต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การแตกหักของน้ำมันในขั้นตอนของการทอด และคลุกผงปรุงรส แม้กลุ่มฯ จะมีแรงงานที่มีทักษะในการทอด แต่ก็ยังมีปัญหาการแตกหักถึงร้อยละ 5 กลุ่มฯ ทำให้ต้องนำไปขายในราคาถูกในหมู่บ้าน
2. ขาดทักษะในการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่กลุ่มฯ ทำได้ไม่นาน ยังเป็นการลองผิดลองถูก ยังไม่ชำนาญ และยังขาดความรู้ในเรื่องเทคนิคการผลิต ทั้งเรื่องการคัดเลือกวัตถุดิบ กระบวนการผลิต และการบรรจุผลิตภัณฑ์
3. กลุ่มฯ ยังมีเครื่องมือในการผลิตไม่ครบตามมาตรฐานของโรงงาน เช่นเครื่องทอดอัตโนมัติ และเครื่องคลุก เป็นต้น
4. มันฝรั่งที่กลุ่มฯ นำไปฝากห้องเย็นมีปริมาณน้อย เพียง 5,000 กิโลกรัม ทำให้ต้องแชร์ร่วมกับผลิตภัณฑ์ทางเกษตรอื่นๆ ต้องตั้งอุณหภูมิต่ำ เมื่อนำออกมาผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะแข็งและมีสีแดง

จากการวิเคราะห์นอกจากปัญหาข้างต้นแล้ว กลุ่มฯ มีปัญหาดังนี้

1. เครื่องจักรอุปกรณ์ผลิตมากเกินความจำเป็น และไม่เหมาะสมกับปริมาณการผลิตของกลุ่มฯ กลุ่มฯ มีการผลิตน้อย ในขณะที่มีเครื่องมือมูลค่าสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตเมื่อคำนวณรวมค่าเสื่อมราคาและค่าวัสดุมีต้นทุนสูง กว่าวัตถุดิบ แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรไม่เต็มประสิทธิภาพ และไม่เต็มกำลังการผลิต เครื่องมือบางชนิดกลุ่มฯ ไม่ได้ใช้งาน เช่นเครื่องอบ เพราะในปี 2546 ไม่มีการผลิตข้าวเกรียบมันฝรั่ง
2. สมาชิกขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่ได้รับการสนับสนุน เพราะไม่ได้รับการอบรมการใช้เครื่องมือให้เกิดความชำนาญ การใช้เครื่องมือจึงไม่เต็มประสิทธิภาพ เมื่อเกิดปัญหาในการผลิต ต้องติดต่อผู้เชี่ยวชาญจากแหล่งที่สนับสนุน ไม่สามารถแก้ปัญหาได้เอง

3. แม้ว่ากลุ่มฯ จะมีบ่อบำบัดน้ำเสีย แต่ไม่สามารถจัดการกับน้ำที่เกิดจากกระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นเน่าของน้ำเสีย

3.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ต้องการเครื่องทอดอัตโนมัติ จำนวน 1 เครื่อง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้กรอบไม่อมน้ำมัน และเครื่องคลุก จำนวน 1 เครื่อง เพื่อลดการแตกหัก และทำให้คลุกเคล้าได้ทั่วถึง ไม่ต้องใช้แรงงานมาก เคยมีบริษัทเข้ามาเสนอราคาเครื่องทอดอัตโนมัติราคาเครื่องละ 70,000 บาท และเครื่องคลุกราคาเครื่องละ 100,000 บาท ปี 2547 กลุ่มฯ เขียนโครงการขอรับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร

บทที่ 4

การตลาด

4.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด

4.1.1 การบริหารการตลาด

ผู้บริหารการตลาดของกลุ่มฯ คือ ประธาน ฝ่ายตลาด และนายมี วิชาษา ที่ปรึกษากลุ่มฯ โดยประธานเป็นผู้พิจารณารับคำสั่งซื้อ ฝ่ายตลาดออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานต่างๆ จัดส่งสินค้าให้กับลูกค้า ประสานงานและฝากขายสินค้าตามร้านค้าต่างๆ ขยายตลาดหาลูกค้าใหม่โดยมีกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษา สหกรณ์ และร้านค้า ส่วนที่ปรึกษากลุ่มฯ ให้ความช่วยเหลือจัดส่งสินค้าแทนฝ่ายตลาด เยี่ยมลูกค้าประจำและร้านค้าที่ฝากขายสินค้า และช่วยเหลือประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์กลุ่มทุกครั้งที่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมและอบรม

4.1.2 การวางแผนการตลาด

ด้านการตลาดเน้นการจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มันกล้วยา และข้าวเกรียบมันฝรั่ง ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้าปลีกในเขตอำเภอสันทราย ซึ่งกลุ่มฯเป็นผู้เข้าไปติดต่อกับผู้ที่จัดงานต่างๆ เช่น งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่และในงานพิธีศพ เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบเน้นการจำหน่ายให้ลูกค้ากลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่นิยมบริโภคมันฝรั่งทอดกรอบ ในเขตอำเภอสันทราย และอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

แผนการตลาดในอนาคต กลุ่มฯ จะปรับปรุงบรรจุภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน ขยายตลาดไปยังต่างจังหวัด โดยการหาผู้แทนจำหน่าย และผลิตมันฝรั่งทอดกรอบให้บริษัทที่ขายสินค้าในตราสินค้าต่างๆ และเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภครู้จักผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ โดยการออกร้านแสดงสินค้าที่ห้างสรรพสินค้าและหน่วยงานต่างๆ โดยใช้ตราสินค้า “Chippy” และเพิ่มร้านฝากขายในและมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยพายัพ และร้านสหกรณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

4.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

กลุ่มฯ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การผลิตมันกล้วยา และข้าวเกรียบมันฝรั่ง ต่อมาปี 2541 เจ้าหน้าที่เคหะกิจเกษตร อำเภอสันทราย แนะนำให้กลุ่มฯ ผลิตมันฝรั่งทอดกรอบลักษณะเดียวกันกับที่จำหน่ายตามท้องตลาด เนื่องจากในพื้นที่มีวัตถุดิบมันฝรั่งสดเป็นจำนวนมาก กลุ่มฯ จึงเริ่มทำ และมีการพัฒนารสชาติ จาการสัธรรมาชาติ กลุ่มฯ ได้เพิ่ม เป็น รสเผี้ยงคำ รสบาปีคิว รสสาหร่ายโนริ และรสไก่ ในปี 2546 กลุ่มฯ ไม่ได้ผลิตข้าวเกรียบมันฝรั่ง เนื่องจากไม่มีคำสั่งซื้อ

สำหรับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ในระยะแรกใช้ถุงพลาสติกธรรมดา บรรจุมันฝรั่งทอดกรอบ มันกล้วยา และข้าวเกรียบมันฝรั่ง ต่อมากลุ่มฯ พัฒนาบรรจุภัณฑ์เป็นถุงแก้ว และถุงสี่ และการติดสติ๊กเกอร์สัญลักษณ์ และชื่อที่อยู่ของกลุ่มฯ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบใช้ถุงฟรอยด์เป็นบรรจุภัณฑ์ สามารถป้องกัน

ความขึ้นและแสงแดดได้ดีกว่าถั่วแก้วและถั่วสี ซึ่งความขึ้นและแสงแดดมีผลต่อคุณภาพผลิตภัณฑ์ ทั้งรสชาติ ความกรอบและกลิ่น และนอกจากนี้ใช้ตราสินค้า “Chippy” เป็นชื่อการค้าให้ลูกค้าจดจำและเลือกซื้อได้ในครั้งต่อไป และพัฒนากระบวนการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบได้รับมาตรฐานองค์การอาหารและยา จากกระทรวงสาธารณสุข พร้อมทั้งมีบาร์โค้ด และมีรายละเอียดทางโภชนาการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ปี พ.ศ.						
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
มันฝรั่งทอดกรอบ		●	-----	-----	-----	-----	-----
ข้างเกรียบมันฝรั่ง	●	●				●	
มันกันยา	●	●					

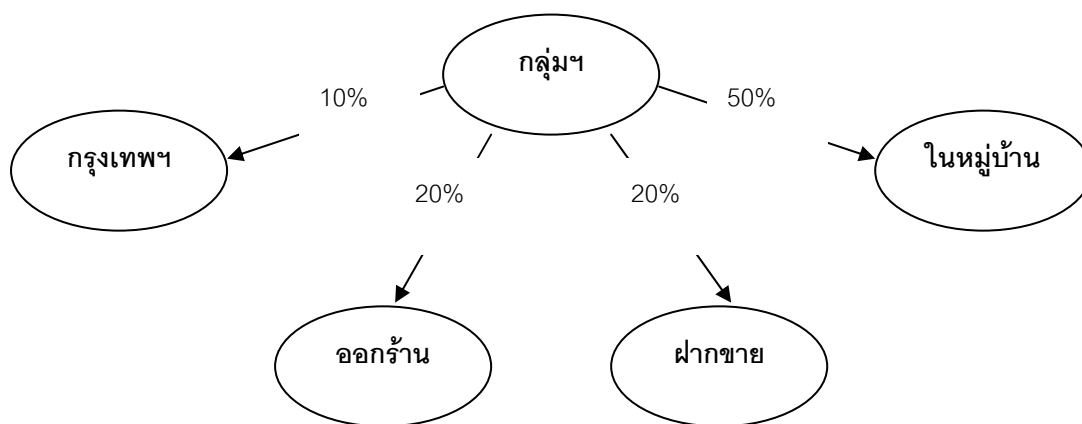
หมายเหตุ : → ช่วงที่มีการผลิต --> ช่วงที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย

4.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่ม

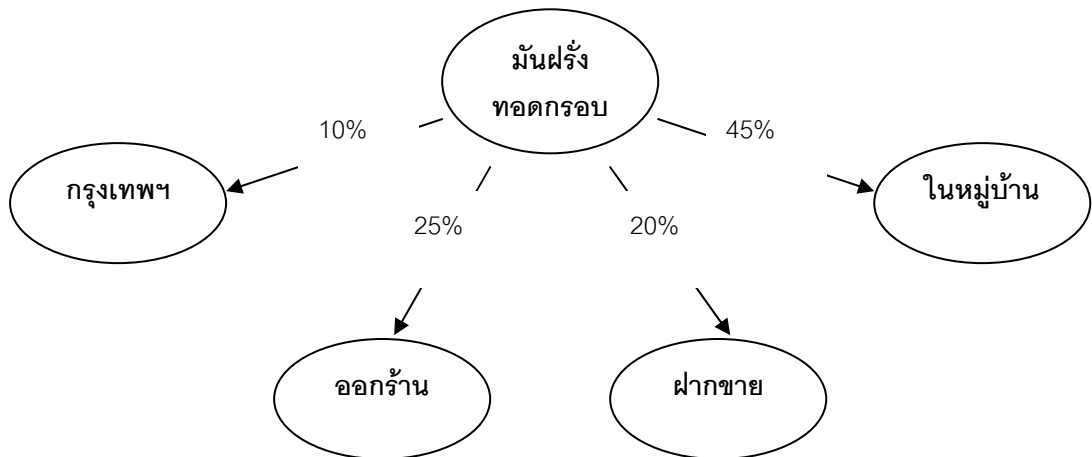
การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ร้อยละ 50 การขายส่งในหมู่บ้านตามงานต่างๆ ที่ชาวบ้านจัดขึ้น และมีคำสั่งซื้อเข้ามา ร้อยละ 20 ฝากขายตามร้านค้า และโรงเรียนต่างๆ ในเขตอำเภอสันทราย ร้อยละ 20 เป็นการออกร้านจำหน่ายตามงานต่างๆ และร้อยละ 10 ลูกค้าจากกรุงเทพฯ

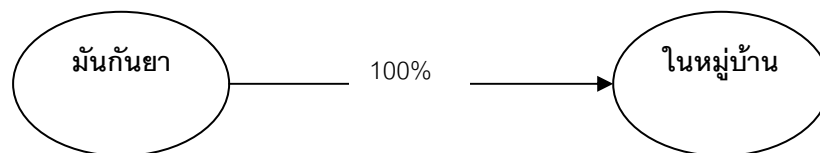
แผนภาพที่ 4.1 ช่องทางจำหน่ายของกลุ่มฯ

4.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ ร้อยละ 45 ขายส่งในหมู่บ้านให้กับชาวบ้านที่จัดงานต่างๆ ร้อยละ 20 ฝากขายตามร้านค้า และโรงเรียนต่างๆ ในเขตอำเภอสนทราย ร้อยละ 25 ออกร้านจำหน่ายตามงานต่างๆ และร้อยละ 10 ลูกค้าจากกรุงเทพฯ ส่วนผลิตภัณฑ์มันกัลยา กลุ่มฯ จำหน่ายให้ลูกค้าในหมู่บ้านทั้งหมด

แผนภาพที่ 4.2 ช่องทางจำหน่ายมันฝรั่งทอดกรอบ

แผนภาพที่ 4.3 ช่องทางจำหน่ายมันกัลยา

4.4 ราคาและการตั้งราคา

กลุ่มตั้งราคาขายส่งจากต้นทุนการผลิต โดยประมาณการจากวัตถุดิบ และแรงงาน ซึ่งไม่รวมค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์และต้นทุนการตลาด ต้นทุนจากการประมาณการบวกราคาเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 20 ตั้งเป็นราคาขายส่ง ส่วนราคาขายปลีกจำหน่ายในราคาเดียวกับคู่แข่งในท้องตลาด เช่น เทสโต้ ตะวันจิมแซป (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ราคาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ขนาดบรรจุ	ราคาขายส่ง	ราคาขายปลีก	หมายเหตุ
มันฝรั่งทอดกรอบ	20 กรัม	3.75	5	ถุงฟรอยด์
มันฝรั่งทอดกรอบ	300 กรัม	50	-	ถุงแก้ว
มันกันยา (ทอด)	50 กรัม	-	15	ถุงสี
มันกันยา (ทอด)	20 กรัม	-	5	ถุงแก้ว
มันกันยา (แผ่นแห้ง)	1,000 กรัม	120	-	ถุงพลาสติก
แผ่นข้าวเกรียบ	1,000 กรัม	100	-	ถุงพลาสติก
ข้าวเกรียบ (ทอด)	100 กรัม	-	10	ถุงแก้ว

ที่มา: จากการสำรวจ

จากการคำนวณต้นทุนการผลิต และต้นทุนการตลาดของกลุ่มฯ (ภาคผนวก ค.) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคาขายส่ง พบว่าผลิตภัณฑ์ที่ให้ส่วนต่างมากที่สุด ได้แก่ มันกันยาแผ่นแห้ง (1 กิโลกรัม) มีส่วนต่างหรือกำไรเหนือต้นทุนต้นทุนผลิตรวมกับต้นทุนตลาด เท่ากับ 90.21 บาท หรือร้อยละ 302.83 จากต้นทุนผลิตรวมกับต้นทุนตลาด (Mark on) รองลงมาเป็นมันฝรั่งทอดกรอบ (300 กรัม) มีกำไรเท่ากับ 15.48 บาท หรือร้อยละ 44.84 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 การตั้งราคา

รายการ	มันฝรั่งทอดกรอบ 300 กรัม	มันกันยา 1 กิโลกรัม
1. ต้นทุนการผลิต	26.53	21.79
2. ต้นทุนการตลาด	8.00	8.00
3. ต้นทุนการผลิตและการตลาด (1)+(2)	34.52	29.79
4. ราคาขายส่ง	50.00	120.00
5. ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและการตลาด (4)-(3)	15.48	90.21
Mark on	44.84	302.83

ที่มา: จากการคำนวณ

4.5 การส่งเสริมการขาย

กลุ่มฯ จัดทำแผ่นพับส่งเสริมการขายและชี้ดีประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ การบริหารและการดำเนินงานด้านต่างๆ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่มาเยี่ยมชม ศึกษาดูงานของกิจการ ออกร้านแสดงสินค้า รวมทั้งใช้เป็นสื่อแจกให้กับหน่วยงานต่างๆ เป็นเครื่องมือนำไปใช้ประชาสัมพันธ์กลุ่มให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งช่วยประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ อีกช่องทางหนึ่ง นอกจากนี้ในการออกร้านแสดงสินค้ากลุ่มฯ เตรียมผลิตภัณฑ์สำหรับให้ลูกค้าได้ทดลองชิม รวมทั้งแถมหรือลดราคาหากซื้อในปริมาณมาก

ด้านการผลิตและคุณภาพสินค้า ในปี พ.ศ. 2545 ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ ได้รับมาตรฐานชวนชิมชวนใช้ ของสำนักงานเกษตรภาคเหนือ และปีเดียวกันนี้ยังได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากการประกวด殊ลักษณะอาหารแปรรูปในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ จากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนปี พ.ศ. 2546 ผ่านการพิจารณาและได้รับการคัดสรรสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว ของจังหวัด และ ปี พ.ศ. 2547 ชนะเลิศรางวัลที่ 1 จากการประกวดผลิตภัณฑ์ OTOP ล้านนา ประเภทอาหารสำเร็จรูป งานมหกรรมล้านนา OTOP CHAMPION กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

4.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า

การรักษาลูกค้าเก่าสำหรับร้านค้าปลีก กลุ่มฯ ใช้วิธีการเยี่ยมลูกค้าประจำสม่ำเสมอเดือนละ 2 ครั้ง สอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะจากลูกค้า เปลี่ยนสินค้าเก่าที่หมดอายุและผลิตภัณฑ์ที่ชำรุดเสียหาย บริการจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้าโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ขายส่งในราคาต่ำกว่าคู่แข่งในท้องตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกค้าซื้ออย่างต่อเนื่องและมีกำไรมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการช่วยประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ยังแถมสินค้าซื้อ 1 โหลแถม 1 ซอง

4.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่

การหาลูกค้าใหม่กลุ่มฯ เน้นการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานแสดงสินค้าต่างๆ ทั้งใน และต่างจังหวัด โดยเฉพาะงานที่จำหน่ายสินค้า OTOP รวมทั้งใช้แผ่นพับและนามบัตร ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่สนใจ และในการออกร้านจะมีผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้าทดลองชิม เพื่อเป็นข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้อสินค้ากลุ่ม

4.6 ปัญหาและความต้องการช่วยเหลือด้านการตลาด

ปัญหาด้านการตลาด

จากการสัมภาษณ์กลุ่มฯ ดังนี้

1. การแตกหักของผลิตภัณฑ์จากการขนส่ง เนื่องจากกลุ่มฯ ยังมีบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมในการขนส่ง และขาดความรู้ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์
2. ขาดความรู้เรื่องการตลาด โดยเฉพาะเรื่องการขยายช่องทางตลาด การเปิดตลาดไปยังต่างจังหวัด

จากการวิเคราะห์ กลุ่มฯ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปลักษณะเช่นเดียวกับสินค้าที่ผลิตจากบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญในการจำหน่าย ประกอบกับกลุ่มมีเป้าหมายในการวางจำหน่ายในสถานที่เดียวกัน แต่การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มยังอยู่ในวงแคบ และเน้นเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่มุ่งจะจำหน่ายให้กลุ่มลูกค้าที่เป็นวัยรุ่น ทำให้ผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่รู้จักของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย

บทที่ 5

การเงิน

5.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน

5.1.1 การบริหารการเงิน

การบริหารการเงินของกลุ่มฯ เป็นหน้าที่ของประธาน วางแผนการใช้จ่ายเงินในการจัดซื้อวัตถุดิบ และจ่ายค่าแรงสมาชิก โดยมีเหรียญกษาปณ์รับ-จ่าย และเบิกจ่ายเงินของกลุ่มฯ

เหรียญกษาปณ์จัดทำขึ้นที่บัญชีรับ-จ่ายอย่างง่าย การลงบัญชีเฉพาะยอดสุดท้าย ไม่มีการลงรายละเอียดของรายรับ และการค่าใช้จ่ายต่างๆ และบิลส่งของเก็บไว้เป็นหลักฐาน ส่วนค่าจ้างสำหรับสมาชิกที่มาทำการผลิตจะจ่ายหลังจากการผลิตในแต่ละวัน

ภายในกลุ่มฯ มีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยให้สมาชิกออมเงินรายเดือนตั้งแต่ 20 บาท ถึง 500 บาทต่อเดือน และให้สมาชิกกู้ยืมตามความจำเป็น ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน ระยะเวลา 1 ปี และสมาชิกชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน

5.1.2 การวางแผนการเงิน

กลุ่มฯ ใช้วาระการประชุมประจำปี ประชุมเพื่อวางแผนการใช้จ่ายเงินในปีต่อไป โดยกำหนดคร่าวๆ ในการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัตถุดิบ (มันฝรั่ง) ในทางปฏิบัติจะใช้จ่ายตามรายการที่เกิดขึ้นจริง กลุ่มฯ กำหนดสัดส่วนของการจัดสรรกำไรดังนี้

-	ปันผลให้กับผู้ถือหุ้นร้อยละ	5
-	กิจกรรมการกุศลร้อยละ	10
-	ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ร้อยละ	10
-	ส่วนที่เหลือร้อยละ	75

จัดสรรเป็นค่าตอบแทนกรรมการ 5 คน คนละ 500 บาท รวม 2,500 บาท ส่วนเหลือสมทบเงินกองกลางเป็นกองทุนสะสมของกลุ่มฯ ในอนาคต กลุ่มฯ จะเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องทอด และเครื่องคลุกมันฝรั่งจากกรมส่งเสริมการเกษตร

5.2 แหล่งเงินทุน

ในปี 2540 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนงบประมาณในการอบรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 60,000 บาท ให้กลุ่มแม่บ้านตำบลแม่แฝก จำนวน 12 หมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้านนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมจัดฝึกอบรม จ่ายเป็นค่าวิทยากร ซื้อวัตถุดิบและจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องครัวสำหรับการอบรม และมีเงินเหลือแบ่งหมู่บ้านละ 3,000 บาท โดยเงินที่ได้รับจัดสรรกลุ่มฯ นำไปซื้อมันฝรั่งวัตถุดิบใช้ในการผลิต

ปี 2543 กลุ่มแม่บ้านตำบลแม่แฝกได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก จำนวน 36,000 บาท เพื่อฝึกอบรมแปรรูปผลผลิต และเงินเหลือนำมาแบ่งให้กับหมู่บ้านทั้งหมดในตำบลจำนวน 12 หมู่บ้าน ได้รับหมู่บ้านละ 1,000 บาท กลุ่มฯ นำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิต

ปี 2544 กลุ่มฯ ระดมหุ้นจากสมาชิกจำนวน 53 คน จำนวน 711 หุ้น หุ้นละ 100 บาท เป็นเงิน 71,100 บาท กลุ่มฯ นำไปจัดซื้ออุปกรณ์การผลิต และเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิต ระหว่างการดำเนินงานสมาชิก บางรายถอนหุ้นคืน ปัจจุบันมีจำนวนหุ้นทั้งหมด 703 หุ้น เป็นเงิน 70,300 บาท

ปี 2545 กลุ่มฯ เขียนโครงการขอรับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร และได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 1,100,000 บาท ในรูปของเครื่องจักรและอุปกรณ์ 550,000 บาท การตลาด (แผ่นพับ และจัดทำ CD) 200,000 บาท จัดทำและซื้อบาร์โค้ด 15,000 บาท ทำการรับรองโภชนาการ 15,000 บาท ซื้ออุปกรณ์การผลิต 220,000 บาท และเป็นเงินทุนหมุนเวียน 100,000 บาท (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุน	ปีที่ได้	จำนวนเงิน (บาท)	วัตถุประสงค์ การนำไปใช้	การนำไปใช้	ระยะเวลา กู้ยืมเงิน	เงื่อนไขการ กู้ยืมเงิน
เงินหุ้น	2544	71,000	เงินทุน หมุนเวียน	เงินทุน หมุนเวียน	-	ให้เปล่า
อบจ.เชียงใหม่	2540	3,000	อบรมการ ผลิต	จัดซื้อมันฝรั่ง	-	ให้เปล่า
อบต. แม่แฝก	2543	1,000	อบรมการ ผลิต	เงินทุน หมุนเวียน	-	ให้เปล่า
กรมส่งเสริม การเกษตร	2545	1,100,000	อุปกรณ์การ ผลิต และ เงินทุน หมุนเวียน	อุปกรณ์การ ผลิต และ เงินทุน หมุนเวียน	-	ให้เปล่า

ที่มา: จากการสำรวจ

5.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน

5.3.1 ผลการดำเนินงาน

จากบัญชีกลุ่มฯ ในปี 2546 กลุ่มจำหน่ายมันฝรั่งทอดกรอบขนาด 300 กรัม จำนวน 5,546 ถุง คิดเป็นเงิน 277,300 บาท จำหน่ายมันกัลยาแผ่นแห้ง 334 กิโลกรัม เป็นเงิน 40,080 บาท รายได้รวม 317,380 บาท โดยมีต้นทุนการผลิตรวม 194,476 บาท ปี 2546 กลุ่มฯ ได้ปันผลให้สมาชิกผู้ถือหุ้น หุ้นละ 5 บาท จำนวน 694 หุ้น เป็นเงิน 3,470 บาท สมาชิกถอนหุ้นคืนจำนวน 15 หุ้น เป็นเงิน 1,500 บาท และจัดสรรเป็นเงินทุนสำรองจ่าย 2,440 บาท ดังนั้น กลุ่มฯ มีกำไร 113,988 บาท

ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ ซึ่งรวมต้นทุนทั้งหมดและค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การผลิต กลุ่มมีต้นทุนการผลิตทั้งสิ้นเท่ากับ 219,904.14 บาท ซึ่งสูงกว่าต้นทุนที่กลุ่มคิดเท่ากับ 24,618.14 บาท หรือร้อยละ 12.66 จากต้นทุนกลุ่ม และมียอดขายตลอดปีจำนวน 317,380 บาท มีกำไรเท่ากับ 97,475.86 บาท หักปันผลคืนสมาชิก 3,470 บาท สมาชิกถอนหุ้นคืน 1,500 และเงินทุนสำรอง 2,440 บาท และบวกรายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ 1,506 บาท กลุ่มมีกำไรสะสมเท่ากับ 91,571.86 บาท (ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 ผลการดำเนินงาน

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณ การขาย	ต้นทุน		รายได้	กำไร	
		กลุ่ม	วิเคราะห์		กลุ่ม	วิเคราะห์
มันฝรั่งทอดกรอบ(300 กรัม)	5,546 ถุง	174,235	209,348.26	277,300	103,065	67,951.74
มันกัลยา (แผ่นแห้ง)	334 กก.	20,241	10,555.88	40,080	19,839	29,524.12
รวม		194,476	219,904	317,380	122,904	97,476
หัก ปันผล		3,470			-3,470	-3,470
สมาชิกถอนหุ้น		1,500			-1,500	-1,500
เงินทุนสำรอง		2,440			-2,440	-2,440
บวก ดอกเบี้ยเงินกู้				1,506	-1,506 *	1,506
รวมเงินคงเหลือ		-	-	318,886	113,988	91,571.86

หมายเหตุ: * กลุ่มไม่นำมาคิดเป็นกำไรผลการดำเนินงาน

ที่มา : จากการคำนวณ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
ประมาณการงบกำไรขาดทุนสำหรับ
สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546

รายได้		%
ยอดขายสินค้า บาท)	317,380.00	100.00
<u>หัก ส่วนลด/รับคืน</u>	0.00	-
ยอดขายสินค้าสุทธิ	317,380.00	100.00
<u>หัก ต้นทุนขาย</u>	59,067.90	18.61
กำไรขั้นต้น	258,312.10	81.39
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		-
ค่าใช้จ่ายทางการตลาด	50,769.90	16.00
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	2,350.00	0.74
ค่าเสื่อมราคา	107,716.34	33.94
ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงานตัดบัญชี	-	-
เงินทุนสำรอง	2,440.00	0.77
สมาชิกถอนหุ้น	1,500.00	
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	164,776.24	51.92
กำไรจากการดำเนินงาน	93,535.86	29.47
<u>บวก รายได้อื่นๆ</u>	1,506.00	0.47
กำไรสุทธิ	95,041.86	29.95
<u>หัก เงินปันผลตามหุ้น</u>	3,470.00	1.09
กำไรก่อนการหักภาษีเงินได้	91,571.86	28.85
<u>หัก ภาษีเงินได้</u>	-	-
<u>หัก ภาษีโรงเรือน</u>	-	-
กำไรสะสม	91,571.86	28.85

5.3.2 สภาพทางการเงิน

กลุ่มฯ มีสินทรัพย์หมุนเวียน 230,419.26 บาท แบ่งเป็น เงินสดและเงินฝากธนาคาร 128,220 บาท สินค้าสำเร็จรูป 35,000. บาท งานระหว่างทำ 37,199.26 บาท และวัตถุดิบคงเหลือ 30,000 บาท ส่วนสินทรัพย์ถาวรจำนวน 1,035,452.60 บาท ได้แก่ อาคาร 160,000.บาท เครื่องจักรเครื่องมือและเครื่องใช้ 1,049,835 บาท เครื่องใช้สำนักงาน 2,199 บาท และหักค่าเสื่อมราคาสะสม 176,581.40 บาท

กลุ่มฯ ไม่มียกยัดสินอื่นๆ และหนี้สิน ฉะนั้นมีส่วนของเจ้าของเท่ากับ 1,265,871.86 บาท จากการระดมทุน 70,300 บาท หน่วยงานต่างๆ สนับสนุนให้เปล่าจำนวน 1,104,000 บาท และกำไรสุทธิ 95,041.86 บาท รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น 1,265,871.86 บาท

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

ประมาณการงบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและเงินฝากธนาคาร	128,220.00
ลูกหนี้การค้า	-
สินค้าสำเร็จรูป	35,000.00
งานระหว่างทำ	37,199.26
วัตถุดิบคงเหลือ	30,000.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	230,419.26

สินทรัพย์ถาวร

ที่ดิน	-
อาคาร	160,000.00
เครื่องจักร/เครื่องมือเครื่องใช้	1,049,835.00
ยานพาหนะและอุปกรณ์อื่นๆ	-
เครื่องใช้สำนักงาน	2,199.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	176,581.40
รวมสินทรัพย์ถาวร	1,035,452.60

สินทรัพย์อื่นๆ

ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงานรอตัดบัญชี	-
--------------------------------------	---

รวมทรัพย์สินทั้งสิ้น

1,265,871.86

หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ	
หนี้สินหมุนเวียน	
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	-
เจ้าหนี้ถึงกำหนดชำระ 1 ปี	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน	-
หนี้สินระยะยาว	
เจ้าหนี้เงินกู้ระยะยาว	-
รวมหนี้สินระยะยาว	-
ส่วนของผู้เจ้าของ	
ทุน	
- การระดมทุน	70,300
- ได้เปล่า	1,104,000
กำไรสะสมต้นงวด	
บวก กำไรสุทธิ หรือกำไรสะสม	91,571.86
กำไรสะสมปลายงวด	91,571.86
รวมส่วนของผู้เจ้าของ	1,265,871.86
รวมหนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ	1,265,871.86

5.4 ปัญหาและความต้องการช่วยเหลือด้านการเงิน

5.4.1 ปัญหาด้านการเงิน

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ มีปัญหาเรื่องเงินทุนไม่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์การผลิตให้ทันสมัย เช่น เครื่องทอดอัตโนมัติ เครื่องคลุกอัตโนมัติ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ กลุ่มฯ ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการและวางแผนทางการเงิน เนื่องจาก กลุ่มฯ ให้ความสำคัญมากด้านการจัดซื้ออุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัย ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนสูง และไม่สอดคล้องกับปริมาณการผลิตที่มีน้อย เมื่อเทียบกับการลงทุนสูงในเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัย ซึ่งไม่คุ้มค่ากับการลงทุน อีกทั้งการลงบัญชีลงเฉพาะยอดสุดท้ายของการใช้จ่าย จึงไม่ทราบรายละเอียด ทำให้ขาดข้อมูลในการนำไปวางแผน

5.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนงบประมาณ 200,000 บาท เพื่อจัดซื้อ เครื่องทอดอัตโนมัติ จำนวน 1 เครื่อง และเครื่องคลุก จำนวน 1 เครื่อง

บทที่ 6

SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ

6.1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT Analysis) ของกลุ่มฯ

6.1.1 จุดแข็ง

1) การจัดการองค์กร

- มีระบบการบริหารงานที่การกระจาย การทำงานไปยังคณะกรรมการต่างๆ ตรงตามหน้าที่ของแต่ละคนที่รับผิดชอบ ทำให้งานต่างๆดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- ที่ปรึกษากลุ่มฯ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารองค์กร เช่นเคยดำรงตำแหน่งประธานสหกรณ์ และมีบทบาทในหลายองค์กรที่เกี่ยวข้องกับ สหกรณ์ในระดับประเทศ และสามารถนำประสบการณ์การบริหารงานอย่างเป็นระบบมาปรับใช้ในการบริหารงานกลุ่มได้

- การบริหารจัดการเหมือนธุรกิจเอกชน ทำให้คล่องตัวในการทำงาน
- คณะกรรมการทำงานตามตำแหน่งที่วางไว้ และได้รับค่าตอบแทนทุกสิ้นปี
- คณะกรรมการสามารถเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ
- มีประกันสังคมให้สมาชิกผลิตประจำที่กลุ่มฯ จำนวน 8 คน

2) การผลิต

- โรงงานผลิตได้รับมาตรฐาน GMP.
- อุปกรณ์การผลิตทันสมัย และเพียงพอในการผลิต
- ขั้นตอนการผลิตข้าวเกรียบมันฝรั่ง และมันฝรั่งทอดกรอบไม่ยุ่งยาก ใช้แรงงานน้อย
- โรงงานอยู่ใกล้แหล่งปลูกมันฝรั่ง ทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งวัตถุดิบต่ำ และสามารถซื้อวัตถุดิบได้ในราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่ง

- มีความยืดหยุ่นในด้านการผลิต ทำให้ผลิตได้ตามความต้องการของลูกค้าและมักไม่มีปัญหาสินค้าคงคลัง

3) การตลาด

ราคา

- ผลิตภัณฑ์มีราคาขายส่งต่ำกว่าคู่แข่งในท้องตลาด

ผลิตภัณฑ์

- มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จนได้รับมาตรฐานองค์การอาหารและยา และมีการบรรจุและให้ข้อมูลในฉลากที่ถูกต้องตามระเบียบ

- ผลิตภัณฑ์มีบาร์โค้ด

การส่งเสริมการขาย

- มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาดโดยตรง
- มีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ โดยการออกร้านทำแผ่นพับ และ CD ประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ แจกหน่วยงานต่างๆ และผู้ที่มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน
- มีการแถมผลิตภัณฑ์หากซื้อเกิน 1 โหล
- มีการเยี่ยมลูกค้าที่ฝากขายผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ

4) การเงิน

- มีการระดมทุนจากสมาชิกเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนการผลิต
- มีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ให้สมาชิกกู้ยืมตามความจำเป็น
- มีการทำบัญชีรับจ่ายชัดเจน
- มีการจัดสรรผลกำไรออกเป็นส่วนๆ และปันผลให้สมาชิก

6.1.2 จุดอ่อน

1) การจัดการองค์กร

- สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ
- คณะกรรมการกลุ่มหลายราย เป็นคณะกรรมการในชุมชนหลายองค์กร ทำให้มีเวลาน้อยในการบริหารงานกลุ่มฯ

2) การผลิต

- การผลิตมันกัลยาที่มีวิธีการแบบเดิม ทำให้ใช้แรงงานมาก และผลิตได้เฉพาะช่วงฤดูร้อน
- ขาดแรงงานที่มีทักษะด้านการทอดมันฝรั่ง

3) การตลาด

ราคา

- การตั้งราคาคิดเฉพาะต้นทุนเงินสด ไม่ได้คิดค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การผลิต

ช่องทางการจัดจำหน่าย

- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการตลาด
- มีตลาดจำกัดเฉพาะในจังหวัด
- กลุ่มฯ ทราบลูกค้าเป้าหมาย แต่วางตำแหน่งของสินค้าไม่ตรงกับกลุ่มลูกค้า

ผลิตภัณฑ์

- ขาดบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมในการขนส่ง

การส่งเสริมการขาย

- การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายไม่ตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

4) การเงิน

- การทำบัญชีไม่ลงรายละเอียด ทำให้ขาดข้อมูลในการวางแผนทางการเงิน
- สัดส่วนการถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นของคณะกรรมการ สมาชิกถือหุ้น คนละ 1 ถึง 2 หุ้น

6.1.3 โอกาส

- ได้รับการคัดสรร OPC
- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านความรู้ อุปกรณ์ และการสนับสนุนเงินงบประมาณ
- มีความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งอยู่ในแหล่งวัตถุดิบ

6.1.4 ข้อจำกัด

- มีคู่แข่งชั้นผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันอยู่ในตลาดหลายยี่ห้อ ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
- ราคาวัตถุดิบอื่นๆ เช่น น้ำมัน แก๊ส เป็นต้น มีแนวโน้มสูงขึ้น ส่งผลต่อต้นทุนผลิตของกลุ่ม
- มัณฝรั่งมีคุณภาพต่ำในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์
- กลุ่มไม่สามารถจัดหาห้องเย็นมีอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับเก็บรักษามันฝรั่งคุณภาพดีเก็บไว้สำหรับใช้ผลิตได้ตลอดปี

6.2 ศักยภาพการดำเนินการของกลุ่มฯ

6.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ มีการจัดโครงสร้างองค์กร คณะกรรมการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับ และช่วยเหลืองานกลุ่มฯ เป็นอย่างดี มีการประชุมกันเป็นประจำทุกเดือนเพื่อหารือเรื่องการดำเนินงานของกลุ่มฯ แต่ในทางปฏิบัติ สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมในการทำงานของกลุ่มฯ เพียงแต่รับทราบ และร่วมกิจกรรมเฉพาะการออสมทรัพย์

6.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

(1) อัตรากำไรต่อราคาขาย

อัตรากำไรต่อราคาขายส่ง มันฝรั่งทอดกรอบขนาดบรรจุ 300 กรัม มีค่าเท่ากับ 46.95 หมายความว่า กลุ่มขายมันฝรั่งทอดกรอบ 100 บาท จะมีกำไรเท่ากับ 46.95 บาท แต่กลุ่มขายส่งในราคาถูกละ 50 บาท ดังนั้นจะมีกำไรเท่ากับ 25.475 บาทต่อถุง

มันกัลยาแผ่นแห้งขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม มีค่าเท่ากับ 81.84 หมายความว่า กลุ่มขายมันกัลยา 100 บาท จะมีกำไรเท่ากับ 81.84 บาท และกลุ่มขายส่งมันกัลยา 1 กิโลกรัมละ 120 บาท มีกำไรเท่ากับ 98.27 บาทต่อถุง

(2) อัตรากำไรต่อต้นทุนรวม

อัตรากำไรต่อต้นทุนรวม มันฝรั่งทอดกรอบขนาดบรรจุ 300 กรัม มีค่า 78.06 หมายความว่า กลุ่มลงทุนผลิต 100 บาท จะมีกำไรเท่ากับ 78.06 บาท จากการวิเคราะห์กลุ่มมีต้นทุนผลิตเท่ากับ 34.21 บาทต่อถุง จึงมีกำไรเท่ากับ 39.03 บาทต่อถุง

ส่วนมันกัลยาแผ่นแห้งขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม มีค่า 19.67 หมายความว่า กลุ่มลงทุนผลิต 100 บาท จะมีกำไรเท่ากับ 19.67 บาท และจากการวิเคราะห์กลุ่มมีต้นทุนผลิตมันกัลยาเท่ากับ 57.24 บาทต่อกิโลกรัม ฉะนั้นจะมีกำไรเท่ากับ 11.26 บาท

(3) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

กลุ่มฯ มียอดขายในปี 2546 เท่ากับ 317,404 บาท อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวม พบว่า มันฝรั่งทอดกรอบขนาดบรรจุ 300 กรัม มีค่า 87.37 หมายความว่า กลุ่มมียอดขายเท่ากับ 100 บาท เป็นยอดขายจากการจำหน่ายมันฝรั่งเท่ากับ 87.37 บาท ส่วนที่เหลืออีก 12.63 เป็นยอดขายของมันกัลยาแผ่นแห้งขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม

6.2.3 ศักยภาพการผลิต

1) ศักยภาพของปัจจัยการผลิต

กลุ่มมีศักยภาพในการรวบรวมวัตถุดิบหลัก เนื่องจากการรับซื้อมันฝรั่งที่ไม่สามารถส่งขายให้กับบริษัทใหญ่ได้จากสมาชิก และโรงงานตั้งอยู่ในแหล่งปลูกมันฝรั่ง โดยเฉพาะผลผลิตมันฝรั่งที่เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม มีคุณภาพดี นำมาแปรรูปได้ผลิตภัณฑ์ที่กรอบ แผ่นมันแตกหักน้อย เนื่องจากในมันฝรั่งวัตถุดิบที่ใช้ผลิตมีปริมาณแป้งน้อย และช่วงฤดูเก็บเกี่ยวมันฝรั่งซื้อได้ในราคาถูกและเก็บไว้ใช้ผลิตได้ตลอดปี และหากวัตถุดิบที่ซื้อักตุนไว้ไม่เพียงพอ สามารถจัดเพิ่มได้ในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ แม้ว่าคุณภาพจะต่ำกว่าช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม แต่กิจการสามารถดำเนินการผลิตได้ตลอดปี และไม่มีปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ สามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้นได้

2) ศักยภาพของกระบวนการผลิต

กลุ่มฯ มีความพร้อมในเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต เช่น เครื่องสไลด์มันฝรั่ง เครื่องคัดมัน ทำให้ใช้แรงงานผลิตน้อย และมีมาตรฐานในการผลิต อีกทั้งกระบวนการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบไม่ยุ่งยาก ไม่ต้องใช้แรงงานที่มีทักษะฝีมือมากนัก แต่ในการผลิตมันกัลยาต้องใช้แรงงานในการตากมันเป็นจำนวนมาก และทำได้ในช่วงฤดูร้อนเท่านั้น

6.2.4 ศักยภาพทางการตลาด

การตลาดของกลุ่มฯ ยังไม่มีศักยภาพมากนักในด้านการแข่งขันการขาย เนื่องจากสินค้าที่ผลิตมีลักษณะเดียวกับสินค้าของบริษัทขนาดใหญ่ และมีการแข่งขันการขายในตลาดค่อนข้างสูงระหว่างบริษัทใหญ่หลายบริษัท และแม้ว่ากลุ่มฯ จะทราบกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ยังไม่สามารถขยายตลาดและใช้สื่อส่งเสริมการขายเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายได้ ประกอบกับตลาดมีจำกัดเฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และผลิตภัณฑ์ไม่มีความแตกต่างจากสินค้าประเภทเดียวกันในท้องตลาด อีกทั้งการตั้งราคาจำหน่ายไม่ได้สะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง

6.2.5 ศักยภาพทางการเงิน

สภาพคล่องของกลุ่มฯ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี พิจารณาจากทุนหมุนเวียน สภาพคล่องระยะสั้น และสภาพคล่องของกระแสเงินสด กลุ่มฯ มีทุนหมุนเวียนสุทธิ 230,419 บาท

ประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง แม้กลุ่มฯ ไม่มีเจ้าหนี้ทางการค้า แต่ มีการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง และรอบธุรกิจค่อนข้างนาน การหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด และการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรระดับต่ำเช่นกัน

ความสามารถในการกู้ยืมอยู่ในระดับที่ดีมาก จากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ Degree of Financial Leverage เนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินระยะสั้นและระยะยาว

ความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มฯ อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ พิจารณาจากกำไรสุทธิต่อยอดขาย กำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย และอัตราการจ่ายเงินปันผล และเมื่อพิจารณาผลตอบแทนต่อการลงทุน และผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อยู่ในระดับที่ต่ำมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มฯ มีสินทรัพย์มาก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

การดำเนินงานของกลุ่มฯ ยังไม่ประสิทธิภาพในเรื่องของการบริหารจัดการองค์กร การเงิน และการตลาด แม้จะมีการมอบหมายให้คณะกรรมการแต่ละฝ่ายรับผิดชอบ แต่ปฏิบัติงานยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากมีภาระงานในองค์กรอื่นๆ สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มฯ เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเท่านั้น กลุ่มฯ ไม่ได้กำหนดจำนวนการถือหุ้นของสมาชิก ทำให้หุ้นส่วนใหญ่อยู่ในมือของสมาชิกที่มีเงินทุนมาก การตลาดจำกัดเฉพาะในจังหวัด แม้กลุ่มฯ จะออกจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถขยายตลาดไปยังต่างจังหวัดได้ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ไม่มีจุดขายเลียนตามแบบคู่แข่งที่จำหน่ายอยู่ทั่วไปตามท้องตลาด ส่วนด้านการผลิตค่อนข้างมีศักยภาพ โดยเฉพาะเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัย มีกำลังการผลิตระดับโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งวัตถุดิบราคาถูกและมีจำนวนมากในพื้นที่ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ปลูกมันฝรั่ง

ตารางที่ 6.1 ศักยภาพผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ขนาด	ปริมาณผลิต	ปริมาณ ขายส่ง	ราคาขาย ส่ง	ต้นทุน/ หน่วย	ต้นทุนรวม	ยอดขาย/ปี	อัตรายอดขาย ของผลิตภัณฑ์ /ยอดขายรวม	กำไรต่อ หน่วย/(ส่ง)	กำไรรวม	อัตรากำไรต่อ ต้นทุนรวม	อัตรากำไรต่อ ราคาผลผลิต
มันฝรั่งทอดกรอบ	300 กรัม (ถุง)	6,000	5,546	50	34.21	159,156.23	277,300	87.37	23.47	130,186.59	78.06	46.95
มันกัลยา	1 กิโลกรัม	350	334	120	57.24	7,628.01	40,080	12.63	98.21	32,800.70	19.67	81.84
รวม						166,784.24	317,380			162,987.30		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 6.2 อัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วน	กลุ่มฯ	
I อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)		
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด) (current ratio)	-	เท่า
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนฉบับพลัน) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)	-	เท่า
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity)	1.38	เท่า
4. ทุนหมุนเวียนสุทธิ (Working Capital)	230,419	บาท
II. อัตราส่วนแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน		
5. อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnovers Ratio)	2	ครั้ง/รอบ
6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)	182.50	วัน
7. อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า	0	ครั้ง/รอบ
8. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้	0	วัน
9. อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)	1.69	ครั้ง/รอบ
10. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory turnover in Days)	216.28	วัน
11. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)	398.78	วัน
12. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)	0.25	ครั้ง/รอบ
13. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets turnover Ratio)	0.31	ครั้ง/เท่า
III. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม		
14. อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)	-	%
15. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	-	เท่า
16. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt / Total Capitalization)	-	เท่า
17. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times interest Earning or Interest Coverage Ratio)	0	เท่า
18. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fix Charge Ratio)	16.49	เท่า
19. Degree of Financial Leverage	1.00	เท่า

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

อัตราส่วน	กลุ่มฯ
IV. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร	
20. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)	29.28 %
21. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)	81.39 %
22. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Gross Payout Ratio)	3.79 เท่า
อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง IV. อัตราส่วนแสดงถึงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และ V. ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน(Return to Investors)	
23. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment) : ROI	7.49 %
24. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets : ROA)	9.03 %
25. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)	135 %
26. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)	- บาท
27. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (Price to Earning Ratio)	- เท่า
28. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)	- %

ที่มา: จากการคำนวณ

บทที่ 7

บทสรุป

7.1 สรุปผลการศึกษา

7.1.1 การจัดการองค์กร

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเจดีย์แม่ครัว ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2540 มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกมีรายได้เสริมในครอบครัว โดยการนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเอง และมีการจ้างงานในหมู่บ้าน โดยการสนับสนุนของสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย การจัดโครงสร้างองค์กรของกลุ่มฯ แบ่งออกเป็น 8 ตำแหน่ง ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ การตลาด ฝ่ายผลิต และที่ปรึกษากลุ่มฯ กลุ่มฯ คัดเลือกกรรมการในที่ประชุมใหญ่ตอนที่ตั้งกลุ่มฯ โดยการยกมือคัดเลือกอย่างเปิดเผยที่ละตำแหน่ง กิจกรรมของกลุ่มฯ มีการแปรรูปมันฝรั่งและกลุ่มออมทรัพย์ ปัญหาในการจัดการองค์กร คือสมาชิกเข้ามาร่วมกิจกรรมกับกลุ่มฯ น้อย คณะกรรมการมีภาระงานกับหลายองค์กร ทำงานให้กลุ่มไม่เต็มประสิทธิภาพ

7.1.2 การผลิต

ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ ผลิตในปี 2546 มี 2 ชนิด คือ มันฝรั่งทอดกรอบ ขนาดบรรจุ 300 กรัม และมันกัลยาแผ่นแห้งขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม บรรจุภัณฑ์ถุงฟรอยด์ออกจำหน่าย และถุงสี่เหลี่ยมดำเนในการจัดทำในปี 2546 กลุ่มฯ ทำการผลิตตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง สิงหาคม การผลิตเป็นไปตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และตามแผนการตลาดในการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์

กลุ่มฯ สามารถจัดหามันฝรั่งที่เป็นวัตถุดิบหลักได้ตลอดทั้งปี มันฝรั่งจะมีคุณภาพดีในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ส่วนผลผลิตที่มีในช่วงธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ คุณภาพไม่เหมาะสมต่อการนำมาแปรรูปด้วยการทอดกรอบ

ในด้านอุปกรณ์การผลิตนั้น กลุ่มฯ มีเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตอย่างเพียงพอ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และเป็นการผลิตโดยใช้แรงงานของสมาชิก

การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตของกลุ่มฯ เริ่มจากการใช้แรงงานคน เป็นใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยแทนแรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการสไลด์มันฝรั่ง กลุ่มฯ มีทั้งเครื่องสไลด์มันฝรั่งแผ่นหยักและแผ่นเรียบ

สภาพโรงงาน และสถานที่ผลิตมีการจัดการด้านสาธารณสุข ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 193) พ.ศ. 2543 เรื่องวิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหารจนได้รับมาตรฐาน GMP

ปัญหาการผลิตของกลุ่มฯ คือ การแตกหักของมันฝรั่งในขั้นตอนของการทอด และคลุกผลปรุง สมาชิกขาดทักษะในการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบ เครื่องมือในการผลิตไม่ครบตามมาตรฐานของโรงงาน การตั้ง

อุณหภูมิในห้องเย็นต่ำทำให้ผลผลิตที่เก็บรักษาไว้ใช้ผลิตคุณภาพลดลง กลุ่มฯ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงกำลังการผลิตระดับโรงงาน แต่ปริมาณการผลิตของกลุ่มน้อย สมาชิกขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่ได้รับการสนับสนุน ไม่สามารถแก้ปัญหาได้เอง บ่อบำบัดน้ำเสีย ไม่สามารถจัดการกับน้ำที่เกิดจากกระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มฯ ต้องการเครื่องทอดอัตโนมัติ จำนวน 1 เครื่อง และเครื่องคลุกกราทาเครื่อง ในปี 2547 กลุ่มฯ ได้ เขียนโครงการขอรับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร

ต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย ปัจจัยการผลิต และค่าเสื่อมราคา ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ที่ผลิตในปี 2546 มีต้นทุนและผลกำไรดังนี้

1) มันฝรั่งทอดกรอบ ขนาดบรรจุ 300 กรัม

ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	21.29	บาท/ชิ้น
ราคาขาย (ส่ง)	50	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	23.47	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ 46.95	
ผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด	14.11	บาท/ชิ้น

2) มันกัลยา(แผ่นแห้ง) ขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม

ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	21.79	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	98.21	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ 81.84	
ผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด	88.84	บาท/ชิ้น

7.1.3 การตลาด

ผู้ที่มีบทบาทด้านการตลาด คือ ประธาน เป็นผู้รับคำสั่งซื้อ เลขานุการ ออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และที่ปรึกษาส่งผลิตภัณฑ์ให้ร้านที่ฝากขาย กลุ่มฯ มีการวางแผนการตลาด โดยเน้นจำหน่ายในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ผลิตภัณฑ์มันกัลยา และข้าวเกรียบมันฝรั่งเน้นลูกค้าในเขตอำเภอสันทราย ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ เน้นลูกค้าที่เป็นนักเรียนนักศึกษา ในอนาคตกลุ่มฯ มีแผนที่จะขยายตลาดไปยังต่างจังหวัด โดยหาผู้แทนจำหน่าย

กลุ่มฯ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมันฝรั่งทอดกรอบ ได้เพิ่มผลิตภัณฑ์ถึง 4 รส คือ รสดั้งเดิม รสบาบิคิว รสเมี่ยงคำ รสโนริสาหร่ายและรสไก่ ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ เป็นการขายส่งเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 เป็นการจำหน่ายในหมู่บ้าน ร้อยละ 20 ฝากขายตามร้านค้า และโรงเรียนต่างๆ ในเขตอำเภอสันทราย ร้อยละ 20 เป็นการออกร้านจำหน่ายตามงานต่างๆ และร้อยละ 10 ลูกค้าจากกรุงเทพฯ

การตั้งราคาผลิตภัณฑ์คิดจากต้นทุนการผลิต (วัตถุดิบและค่าแรง) บวกกำไรร้อยละ 20 เป็นราคาขายส่ง ราคาขายปลีกเป็นราคาตลาดที่ผลิตภัณฑ์นี้จำหน่ายอยู่ทั่วไป

การส่งเสริมการขาย กลุ่มฯ ทำ CD และแผ่นพับ แจกหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และแจกให้หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ที่เข้ามาศึกษาดูงานที่กลุ่มฯ ในการออกร้านกลุ่มฯ มีผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้าได้ทดลองชิม และมีการแถม หรือลดราคาหากซื้อในปริมาณมาก ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ ได้รับมาตรฐานชวนชิมชวนใช้ ของสำนักงานเกษตรภาคเหนือ กลุ่มฯ ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากการประกวดสุขภาพลักษณะอาหารแปรรูปในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ จากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ การคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 4 ดาว และได้รับรางวัลชนะเลิศที่ 1 จากการประกวดผลิตภัณฑ์ OTOP ล้านนา ประเภทอาหารสำเร็จรูป งานมหกรรมล้านนา OTOP CHAMPION กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ปัญหาการตลาดของกลุ่มฯ คือ การแตกหักของผลิตภัณฑ์จากการขนส่ง ขาดความรู้ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ขาดความรู้เรื่องการตลาด โดยเฉพาะเรื่องการขยายช่องทางตลาด และการส่งเสริมการขายไม่ตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

7.1.4 การเงิน

กลุ่มฯ วางแผนใช้เงินในแต่ละปีอย่างคร่าวๆ โดยมีประธานเป็นผู้บริหาร และวางแผนการใช้เงินในการจัดซื้อวัตถุดิบ และจ่ายค่าแรงให้สมาชิก โดยมีเหรัญญิกเป็นผู้ดูแลทำบัญชี และเบิกจ่ายเงินของกลุ่มฯ มีการทำบัญชีอย่างง่าย และสรุปผลกำไรตอนสิ้นปี กลุ่มฯ มีแผนในการจัดสรรกำไรร้อยละ 5 เป็นเงินปันผล ร้อยละ 10 การกุศล ร้อยละ 10 เป็นค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ ที่เหลือร้อยละ 75 ได้แบ่งเป็น ค่าตอบแทนกรรมการ 5 คน คนละ 500 บาท รวม 2,500 บาท ที่เหลือเป็นเงินทุนสะสม มีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยให้สมาชิกออมเงินรายเดือนและให้สมาชิกกู้ยืมตามความจำเป็น ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน ระยะเวลา 1 ปี กำหนดให้สมาชิกจ่ายดอกเบี้ยทุก 6 เดือน

จากบัญชีปี 2546 กลุ่มฯ จำหน่ายมันฝรั่งทอดกรอบขนาด 300 กรัม และมันกันยาแผ่นแห้งเป็นเงิน 317,404 บาท โดยมีต้นทุนการผลิตรวม 194,476 บาท กลุ่มฯ มีกำไร 124,434 บาท จากการคำนวณ (ปัจจัยการผลิต และค่าเสื่อมราคา) ต้นทุนการผลิต 219,904.14 บาท และมีกำไร 98,981.86 บาท

กลุ่มฯ ได้ปันผลให้สมาชิกที่ถือหุ้น หุ้นละ 5 บาท จำนวน 694 หุ้น เป็นเงิน 3,470 บาท มีสมาชิกถอนหุ้น 15 หุ้น เป็นเงิน 1,500 บาท และเก็บเป็นเงินสำรองจ่าย 2,440 บาท

ปัญหาทางการเงินของกลุ่มฯ คือ มีเงินทุนไม่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์การผลิตบางชนิด เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขาดความรู้เรื่องการเงิน การบริหารจัดการ และวางแผนทางการเงิน การบันทึกบัญชียังไม่ถูกต้องตามหลักการ

7.2 ศักยภาพการพัฒนา

ในอนาคต กลุ่มฯ มีศักยภาพในการพัฒนามาก เนื่องจากมีบุคลากรที่มีคุณภาพ เคยทำงานกับหลายองค์กร และยังเป็นผู้ผลิตมันฝรั่งรายใหญ่ ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งปลูกมันฝรั่งแหล่งใหญ่เช่นกัน มีวัตถุดิบตลอดทั้งปี

กลุ่มฯ มีเครื่องจักรที่ทันสมัย สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกรมส่งเสริมการเกษตร

7.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง

7.3.1 การจัดการองค์กร

กลุ่มฯ ควรมีการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันของสมาชิก เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มมากขึ้น และร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานในอนาคต กลุ่มฯ ควรดำเนินงานในเชิงธุรกิจมากขึ้น มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบและทำงานอย่างจริงจังโดยการพัฒนาจากลูกหลานสมาชิกที่มีความรู้ด้านมาบริหารงาน มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพราะหากมองด้านการผลิต และการเงิน กลุ่มฯ ค่อนข้างมีศักยภาพ และสามารถที่จะพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งได้

7.3.2 การผลิต

กลุ่มฯ มีเครื่องมือ เครื่องจักรในการผลิตค่อนข้างพร้อม ซึ่งสามารถเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ได้ด้วยการนำผลผลิตทางเกษตรอื่นๆ ในพื้นที่มาทำการแปรรูปในช่วงนอกฤดูมันฝรั่งเพื่อใช้เครื่องมือเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนการทอดมันฝรั่งนั้นมีเทคโนโลยีการทอดในระบบสุญญากาศซึ่งน้ำมันจะเดือดที่อุณหภูมิต่ำ ผลิตภัณฑ์ที่ได้คุณภาพดีกว่า แต่เทคโนโลยีนี้ยังคงมีราคาแพง ดังนั้นกลุ่มฯ ควรศึกษาถึงความคุ้มค่าในการลงทุน นอกจากนี้ในการกำจัดของเสียที่เกิดจากการผลิต โดยเฉพาะมันฝรั่งที่เน่าเสีย กลุ่มฯ ควรเข้าร่วมโครงการของ สวทช. ภาคเหนือ เพื่อหาทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

7.3.3 การตลาด

กลุ่มฯ ต้องวางตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน และต้องหาจุดขายของผลิตภัณฑ์ เพราะขณะนี้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเหมือนผลิตภัณฑ์ที่มีขายอยู่ในตลาด อีกทั้งการตั้งราคา ควรคำนวณจากต้นทุนที่แท้จริง (ปัจจัยการผลิต และค่าเสื่อมราคา) และต้องคำนึงถึงต้นทุนการกำจัดของเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย อีกทั้งควรสำรวจตลาดของกลุ่มฯ ด้วยว่าอยู่ในระดับใด หากตลาดยังคงอยู่ในอำเภอ อาจไม่จำเป็นต้องพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมือนกับสินค้าของบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต และไม่มีผลต่อยอดขายผลิตภัณฑ์

7.3.4 การเงิน

กลุ่มฯ ควรมีการกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของสมาชิก โดยกำหนดเพดานสูงสุดของการถือหุ้นของสมาชิก ให้เกิดการกระจายผลประโยชน์แก่สมาชิกอย่างเท่าเทียม การทำบัญชีรับจ่ายควรลงรายละเอียดของการรับจ่าย เพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริง ในเรื่องการใช้จ่ายของกลุ่มฯ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนเรื่องการเงินของกลุ่มฯ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2547. “จำนวนผู้ผลิตสินค้า OTOP ปี 2547 จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http:// www.thaitambon.com/OTOP2547/Info2004B.htm](http://www.thaitambon.com/OTOP2547/Info2004B.htm) (29 กันยายน 2547).
- กฤษณา นิลศรี. 2545. “วิสาหกิจชุมชน กับการพัฒนาเศรษฐกิจจากหญ้า”. 23,12 (ธันวาคม). 68-71.
- จารุพงศ์ พลเดช. 2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.cdd.moi.go.th/jarupong/j462204.doc. (20 ตุลาคม 2546).
- ฐานเศรษฐกิจ. 2547. “รัฐยกเครื่องใหม่ OTOP ควัก 200 ล้าน ดึงเข้าทั้งระบบ แก้ปัญหาคุณภาพและยอดขาย”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http:// www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm](http://www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm) (5 กรกฎาคม 2547).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2542. **ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล, บรรณาธิการ. 2545. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ. 2547. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. เชียงใหม่: โครงการ การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน, ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2546. “**การพัฒนากลุ่มลูกค้าให้มีความสามารถในการผลิตและการดำเนินธุรกิจ**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.baac.in.th/technical/110946. (20 ตุลาคม 2546).
- พิทยา ว่องกุล. 2545. “ธุรกิจชุมชน-วิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวมที่ยั่งยืน”. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. 2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.yala.riy.ac.th/~research/document/publication/smce.html. (20 ตุลาคม 2546).
- เสรี พงศ์พิศ. 2546. **ฐานความคิดจากแผนแม่บทวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไท.

ภาคผนวก ก.
รูปภาพ

รูปที่ ก. 1 นางบัวคำ วิภาษา ประธานกลุ่มฯ

รูปที่ ก. 2 ผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ

รูปที่ ก. 3 ผลิตภัณฑ์มันกันยาทอดกรอบ

รูปที่ ก. 4 โรงเรือนผลิตของกลุ่มฯ

รูปที่ ก. 5 ห้องเก็บผลิตภัณฑ์

รูปที่ ก. 6 เครื่องขัดผิวมันฝรั่ง

รูปที่ ก. 7 เครื่องสไลด์มันฝรั่ง

รูปที่ ก. 8 การจัดเก็บอุปกรณ์การผลิต

รูปที่ ก. 9 มันฝรั่งสดที่ผ่านเครื่องสไลด์

รูปที่ ก. 10 การทอดมันฝรั่ง

รูปที่ ก. 11 มันฝรั่งสด

รูปที่ ก. 12 ม้วนซองบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์
มันฝรั่งทอดกรอบ

ภาคผนวก ข.
การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน

การคำนวณต้นทุนการผลิต

วัตถุดิบหลัก

มันฝรั่ง

ราคากิโลกรัมละ 5 บาท ในการผลิตมันฝรั่งทอดกรอบใช้มันฝรั่งสดครั้งละ 500 กิโลกรัม ได้มันฝรั่งทอดกรอบ 100 กิโลกรัม ผลิตมันกัลยาใช้มันฝรั่งสด 300 กิโลกรัม ได้มันกัลยาแผ่นแห้ง 90 กิโลกรัม คำนวณต้นทุนจากการผลิตต่อหน่วย รายละเอียดดังตารางที่ ข.1

ตารางที่ ข.1 มันฝรั่ง

ผลิตภัณฑ์	มันฝรั่ง (กก.)	ราคารวม	จำนวนที่ผลิตได้ (กก.)	ต้นทุนต่อหน่วย (กก.)	ต้นทุน/300 กรัม
มันฝรั่งทอดกรอบ	500	2500	100	25.00	7.5
มันกัลยา	300	1500	90	16.67	0

น้ำมันปาล์ม

ราคาปี๊บละ 514 บาท ในการผลิตใช้ ครั้งละ 2.5 ปี๊บคำนวณต้นทุนจากการผลิตต่อหน่วย รายละเอียดดังตารางที่ ข.2

ตารางที่ ข.2 ต้นทุนน้ำมันปาล์ม

ผลิตภัณฑ์	น้ำมันปาล์ม(ปี๊บ)	ราคารวม	จำนวนที่ผลิตได้ (กก.)	ต้นทุนต่อหน่วย (กก.)	ต้นทุน/300 กรัม
มันฝรั่งทอดกรอบ	2.5	1,285	100	12.85	3.855

เกลือ

ราคากิโลกรัมละ 10 บาท น้ำหนัก 1 กิโลกรัม ในการผลิตมันกัลยาใช้ ครั้งละ 0.5 กิโลกรัม คำนวณต้นทุนจากการผลิตต่อหน่วย รายละเอียดดังตารางที่ ข.3

ตารางที่ ข. 3 ต้นทุนเกลือ

ผลิตภัณฑ์	เกลือ (กก.)	ราคารวม	จำนวนที่ผลิตได้ (กก.)	ต้นทุนต่อหน่วย (กก.)
มันกัลยา	0.5	5	90	0.06

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ค่าน้ำและไฟฟ้า

ในการผลิตแต่ละครั้งกลุ่มฯ จ่ายค่าน้ำและไฟฟ้า ครั้งละ 50 บาท ในปี 2546 มีการผลิตทั้งหมด 53 วัน รวมค่าใช้จ่าย 2,650 บาท คำนวณต้นทุนจากการผลิตต่อหน่วยรายละเอียดดังตารางที่ ข.4

ตารางที่ ข.4 ต้นทุนค่าน้ำและไฟฟ้า

ผลิตภัณฑ์	ค่าน้ำค่าไฟฟ้า	จำนวนที่มันผลิตได้ (กก.)	ต้นทุนต่อหน่วย (กก.)	ต้นทุน/300 กรัม
มันฝรั่งทอดกรอบ	2,400	1800	1.33	0.4
มันกัลยา	250	350	0.71	

วัสดุ

มีด 2 คม

จำนวน 6 เล่ม ราคาเล่มละ 20 บาท ในปี 2546 มีการผลิตมันฝรั่งทั้งหมด 6,350 ลูก ต้นทุนต่อกิโลกรัม 0.0058 บาท

ตะกร้าตักมัน

จำนวน 10 ใบ ราคาใบละ 20 บาท ในปี 2546 มีการผลิตมันฝรั่งทั้งหมด 6,350 ลูก ต้นทุนต่อกิโลกรัม 0.0096 บาท

เครื่องสไลด์มันฝรั่ง (มีด)

จำนวน 3 เครื่อง ราคาเครื่องละ 50 บาท ในปี 2546 มีการผลิตมันกัลยาทั้งหมด 350 ลูก ต้นทุนต่อลูก 0.43 บาท

แรงงาน

แรงงานผลิต จำนวน 8 คน ค่าแรงวันละ 120 บาท ในปี 2546 จากบัญชีของกลุ่มฯ มีการผลิตทั้งหมด 53 วัน มีแรงงานจ้าง 20 คน จำนวน 1 วัน คำนวณต้นทุนจากการผลิตต่อหน่วยรายละเอียดดังตารางที่ ข.5

ตารางที่ ข.5 ต้นทุนแรงงาน

ผลิตภัณฑ์	จำนวนคน	จำนวนวัน	ค่าแรง/วัน	รวม	จำนวนผลิต (ลูก.)	ต้นทุน/ลูก
มันฝรั่งทอดกรอบ	8	48.	120	5,760	6,000	0.96
มันกัลยา	8	5	120	600	350	1.71
มันกัลยา	20	1	120	120	350	0.34

ต้นทุนคงที่

เครื่องขัดผิวมันฝรั่ง จำนวน 1 เครื่อง ราคา 55,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 5,500 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.87 บาท

เครื่องสไลด์มันฝรั่ง จำนวน 1 เครื่อง ราคา 51,465 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 5,146.5 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.86 บาท

ถังหสู้น้ำเงิน จำนวน 4 ใบ ราคาใบละ 520 บาท มูลค่ารวม 2,080 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 208 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.03 บาท

กระทะ จำนวน 2 ใบ ราคาใบละ 730 บาท มูลค่ารวม 1,460 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 73 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง (มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.01 บาท

ตาข่าย 500 กรัม จำนวน 1 เครื่อง ราคา 500 บาท อายุการใช้งาน 10ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 50 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.01 บาท

เครื่องรีดปากถุง (1) จำนวน 1 เครื่อง ราคา 1,900 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 190บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง (มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.03 บาท

กรวยตักน้ำ จำนวน 1 ใบ ราคา 70 บาท กลุ่มฯ อายุการใช้งาน 10ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 7 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.001บาท

เตาแก๊สพร้อมอุปกรณ์ จำนวน 2 ชุด ราคาชุดละ 19,500 บาท มูลค่ารวม 39,000 บาท อายุการใช้งาน 10ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 1,950 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.65 บาท

เตาอบ จำนวน 1 เตา ราคา 35,000 บาท 5 อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 3,500 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.58 บาท

ถังใส่มัน จำนวน 12 ใบ ราคาใบละ 583 บาทมูลค่ารวม 7,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 700 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.11 บาท

ชั้นตากของ จำนวน 1 หลัง ราคา 3,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 350 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.06 บาท

โต๊ะคั้ดมัน จำนวน 1 ตัว ราคา 3,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 350 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.06 บาท

เครื่องสไลด์มันฝรั่งแผ่นหยัก จำนวน 1 เครื่อง ราคา 200,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 20,000 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 3.33 บาท

ตะกร้าหูลึก จำนวน 1 ใบ ราคา 12,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 1,200 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.20 บาท

เก้าอี้ จำนวน 50 ตัว ราคาตัวละ 125 บาท มูลค่ารวม 6,250 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 208 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.20 บาท

ฝาปิดกระทะ จำนวน 4 ใบ ราคาใบละ 388 บาท มูลค่ารวม 1,550 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 155 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.20 บาท

เครื่องบรรจุแนวตั้ง จำนวน 1 เครื่อง ราคา 550,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 55,000 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 9.17บาท

เครื่องวัดอุณหภูมิ จำนวน 1 เครื่อง ราคา 12,000 บาท กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ปี 2546 อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 1,200 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง(มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.20 บาท

เครื่องปิดปากถุง (2) จำนวน 1 เครื่อง ราคา 2,400 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 155 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง (มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.04บาท

เครื่องพิมพ์วันที่ จำนวน 1 เครื่อง ราคา 40,660 บาท กลุ่มฯ อายุการใช้งาน 20 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 2,033 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถุง (มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถุง 0.34 บาท

เครื่องซั้ว Camry จำนวน 2 เครื่อง ราคา 1,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 150 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมัน 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.05 บาท

กระซอน จำนวน 4 ใบ ราคา 50 บาท มูลค่ารวม 200 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 40 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมัน 6,000 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.01 บาท

มีดแตงมัน จำนวน 5 เล่ม ราคา 50 บาท มูลค่ารวม 250 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 50 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,000 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.01 บาท

บ่อน้ำบาดน้ำเสีย ราคา 15,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 1,500 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันโรงเรือน (1) ราคา 40,000 บาท อายุการใช้งาน 30 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 4,000 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.21 บาท

โรงเรือน (2) กลุ่มฯ ใช้ในการต้อนรับแขก ไซ่วผลิตภัณฑ์ และเป็นที่ทำงานของคณะกรรมการ กลุ่มฯ มูลค่า 120,000 บาท อายุการใช้งาน 30 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 4,000 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.63 บาท

อุปกรณ์การตลาด

ตู้โชว์ จำนวน 1 หลัง ราคา 1,700 บาท ในปี 2546 อายุการใช้งาน 20 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 170 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.01 บาท

ตู้เก็บเอกสาร จำนวน 1 หลัง ราคา 499 บาท ปี 2547 อายุการใช้งาน 10 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 49.9 บาท ปี 2546 มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ค่าเสื่อมราคาต่อถู 0.01 บาท

ค่าใช้จ่ายการตลาด

ปี 2546 มีค่าใช้จ่ายในการออกร้าน 50,000 บาท มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ใช้จ่ายต่อถู 7.87 บาท

ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ

จากบัญชีกลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายในการประชุม สัมมนา ในปี 2546 จำนวน 2,350 บาท มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ใช้จ่ายต่อถู 0.37 บาท

ค่าแรงบริหารจัดการของประธานกลุ่มฯ วันละ 120 บาท จำนวน 53 วัน เป็นเงิน 6,360 บาท มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง 6,350 ถู (มันฝรั่งทอดกรอบ และมันกัลยา) ใช้จ่ายต่อถู 1.00 บาท

อัตราส่วนทางการเงิน

I อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio): แสดงถึงสภาพคล่องระยะสั้น

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนเดินสะพัด (current ratio)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (เท่า)}$$

$$= CA / CL$$

$$= 0 \text{ เท่า ไม่มีหนี้สิน}$$

2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนจับปัด (Acid Test Ratio or Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL \text{ (เท่า)}$$

$$= \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL$$

$$= CL$$

$$= 0 \text{ เท่า ไม่มีหนี้สิน}$$

3. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \text{ (เท่า)}$$

$$= .0 \text{ เท่า ไม่มีหนี้สิน}$$

4. ทุนหมุนเวียน (Working Capital)

$$= CA - CL \text{ (บาท)}$$

$$= 230,419 - 0$$

$$= 230,419 \text{ บาท}$$

II อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

: แสดงถึงประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาว

5. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย (ครั้งหรือรอบ)}$$

$$= 317,380 / 158,690$$

$$= 2$$

การขายเชื่อของกิจการสามารถเก็บเงินได้ 2 ครั้งต่อปี หรือ 6 เดือนต่อครั้ง

$$\text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย} = (\text{ลูกหนี้การค้าต้นงวด} + \text{ลูกหนี้การค้าปลายงวด}) / 2$$

$$= 158,690 / 2$$

$$= 7,9345 \text{ บาท}$$

6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$\begin{aligned} &= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (วัน)} \\ &= 365 / 2 \\ &= 182.50 \text{ วัน} \end{aligned}$$

การขายเชื่อแต่ละครั้งธุรกิจใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ 182.50 วัน

7. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย (ครั้งหรือรอบ)} \\ &= 0 \\ &= 0 \text{ ครั้งหรือรอบ} \end{aligned}$$

อัตราการจ่ายชำระหนี้ของกิจการเป็น 0 ครั้งต่อปี

8. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$\begin{aligned} &= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า (วัน)} \\ &= 0 \\ &= 0 \text{ วัน} \end{aligned}$$

9. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลัง} \\ &= 59,067.90 / 37,199.26 = 1.69 \end{aligned}$$

กลุ่มฯ สามารถผลิตสินค้าและนำมาขายได้เพียง 1.96 ครั้งหรือรอบ ต่อปี ซึ่งถือว่าเป็นเวียนระดับค่อนข้างน้อย

10. อายุสินค้า หรือระยะที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover Day)

$$\begin{aligned} &= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (วัน)} \\ &= 365 / 1.69 = 216.28 \text{ วัน} \end{aligned}$$

แต่ละรอบที่ผลิตสินค้าได้ จะสามารถขายได้หมดโดยใช้ระยะเวลาถึง 216.28 วัน

11 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$\begin{aligned} &= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า (วัน)} \\ &= 182.50 + 216.28 \\ &= 398.78 \text{ วัน} \end{aligned}$$

ตั้งแต่การผลิตจนถึงการรับเงินสด กลุ่มฯ ต้องใช้เวลาถึง 398.78 วัน

12. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด (ครั้งหรือเท่า)} \\ &= S / \text{Total Asset or } S / (CA+FA) \\ &= 317,380 / 1,265,871.86 \\ &= 0.25 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

สินทรัพย์ทั้งหมดจะก่อให้เกิดยอด 0.25 เท่า / ปี ซึ่งแสดงถึงความสามารถก่อให้เกิดยอดขายจากการใช้สินทรัพย์ทั้งหมด

13. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ (ครั้งหรือเท่า)} \\ &= S / FA \\ &= 317,380 / 1,035,452.60 \\ &= 0.31 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

หมายถึงยอดขายเป็น 0.31 ของสินทรัพย์ถาวรสุทธิ แสดงให้เห็นความสามารถก่อให้เกิดยอดขายจากการใช้สินทรัพย์ถาวรทั้งหมด

III อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

14. อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)

$$\begin{aligned} &= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100 \\ &= 0 \text{ ไม่มีหนี้สิน} \end{aligned}$$

15. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D / E)

$$\begin{aligned} &= \text{Debt} / \text{Equity} \\ &= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)} \\ &= 0 \text{ ไม่มีหนี้สิน} \end{aligned}$$

16. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt / Total Capitalization)

$$\begin{aligned} &= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \text{ (เท่า)} \\ &= LTD / (LTD + \text{Equity}) \\ &= 0 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินระยะยาว

17. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย

(Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย (เท่า)} \\ &= EBIT / I \\ &= 0 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

18. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fix Change Coverage Ratio)

$$\begin{aligned} &= (EBIT + \text{ค่าเช่า}) / (I + \text{ค่าเช่า}) \text{ (เท่า)} \\ &= 0 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

19. Degree of Financial Leverage

$$\begin{aligned} &= \text{EBIT} / (\text{EBIT} + \text{I}) && (\text{เท่า}) \\ &= \text{EBIT} / \text{EBT} \\ &= -82,922.12 / -82,922.12 \\ &= 1 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

หมายถึง เมื่อกำไรจากการดำเนินงานของกิจการเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้กำไรหลังหักภาษีของกิจการเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 เช่นกัน

IV อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

20. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (net profit margin)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ยอดขาย}) \times 100 \\ &= (\text{EAT} / \text{S}) \times 100 \\ &= (95,041.86 / 317,380) \times 100 \\ &= 28.85 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของยอดขายรวมก่อให้เกิดกำไรสุทธิ 28.85 บาท

21. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (gross profit margin)

$$\begin{aligned} &= (\text{GP} / \text{S}) \times 100 \\ &= (258,312 / 317,380) \times 100 \\ &= 81.39 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของยอดขายจะก่อให้เกิดขาดทุนเบื้องต้น 81.39 บาท

22. อัตราการจ่ายเงินปันผล (dividend payout ratio)

$$\begin{aligned} &= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100 \\ &= 0 \end{aligned}$$

V อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง IV. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และ V. ผลตอบแทนต่อผู้ลงทุน (Return to Investors)

23. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (return on total assets : ROA)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100 \\ &= (\text{EAT} / \text{Total Assets}) \times 100 \\ &= (95,041.86 / 1,265,871.86) \times 100 \\ &= 7.49 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท จากสินทรัพย์ทั้งหมด ให้ผลตอบแทนการลงทุนแก่กิจการ 7.49 บาท

24. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุน (return on Investment : ROI)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100 \\ &= (\text{EBIT} / \text{Total Assets}) \times 100 \\ &= (93,535.86 / 1,265,871.86) \times 100 \\ &= 9.03 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของสินทรัพย์รวมให้ผลตอบแทนการลงทุนแก่กิจการ 9.03 บาท

25. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้เจ้าของ (return on equity : ROE)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้เจ้าของ}) \times 100 \\ &= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100 \\ &= (95,041.86 / 1,265,871.86) \times 100 \\ &= 135 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของส่วนของผู้เจ้าของจะก่อให้เกิดขาดทุนสุทธิ 135 บาท

26. กำไรต่อหุ้น (earning per share)

$$\begin{aligned} &= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด (บาท / หุ้น)} \\ &= 0 \\ &= 0 \text{ บาท} \end{aligned}$$

27. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรือ อัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร (price to earning ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น} \quad (\text{เท่า}) \\ &= 0 \end{aligned}$$

28. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (dividend yield)

$$\begin{aligned} &= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100 \\ &= 0 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ค.
ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางที่ ค. 1 ต้นทุนและผลตอบแทนมันฝรั่งกรอบขนาดถุง 300 กรัม

รายการ	มันฝรั่งกรอบขนาดถุง 300 กรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
(1) ต้นทุนการผลิต		8.72	17.80	26.53	100.00
ต้นทุนผันแปร		8.72	-	8.72	32.88
1. วัตถุดิบ		7.71	-	7.71	29.07
มันฝรั่ง	กก.	3.86	-	3.86	
น้ำมันพืช	ปี๊บ	3.86	-	3.86	
2. วัสดุ		0.05	-	0.05	0.19
มีด 2 ซม	เล่ม	0.02	-	0.02	
ตระกร้าตักมัน	ใบ	0.03	-	0.03	
3. แรงงาน		0.96	-	0.96	3.62
แรงงานประจำ	บาท	0.96	-	0.96	
2. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		0.42	-	0.42	1.57
น้ำ/ไฟฟ้า	บาท	0.42	-	0.42	
ต้นทุนคงที่		-	17.80	17.80	67.12
1. ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต	บาท	-	17.80	17.80	
เครื่องขัดผิวมันฝรั่ง	บาท	-	0.87	0.87	
เครื่องสไลด์มันฝรั่ง	บาท	-	0.86	0.86	
ถังหุบน้ำเงิน	บาท	-	0.03	0.03	
กระทะ	บาท	-	0.01	0.01	
ตาชั่ง 500 กรัม	บาท	-	0.01	0.01	

ตารางที่ ค. 1 (ต่อ)

รายการ	มันฝรั่งกรอบขนาดถุง 300 กรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
เครื่องรีดปากถุง (1)	บาท	-	0.03	0.03	
กรวยตักน้ำ	บาท	-	0.00	0.00	
เตาแก๊สพร้อมอุปกรณ์	บาท	-	0.65	0.65	
เตาอบ	บาท	-	0.58	0.58	
ถังใส่ของ	บาท	-	0.11	0.11	
ชั้นตากของ	บาท	-	0.06	0.06	
โต๊ะคัดมัน	บาท	-	0.06	0.06	
เครื่องไสลด์มันฝรั่งแผ่นหยัก	บาท	-	3.33	3.33	
ตระกร้าหูเหล็ก	บาท	-	0.20	0.20	
เก้าอี้	บาท	-	0.20	0.20	
ฝาปิดกระทะ	บาท	-	0.05	0.05	
เครื่องบรรจุแนวตั้ง	บาท	-	9.17	9.17	
เครื่องวัดอุณหภูมิ	บาท	-	0.20	0.20	
เครื่องปิดปากถุง (2)	บาท	-	0.04	0.04	
เครื่องพิมพ์วันที่	บาท	-	0.34	0.34	
เครื่องซัง Camry	บาท	-	0.05	0.05	
กระชอน	บาท	-	0.01	0.01	
มีดแต่งมัน	บาท	-	0.01	0.01	
บ่อบำบัดน้ำเสีย	บาท	-	0.12	0.12	
โรงเรือน (1)		-	0.21	0.21	
โรงเรือน (2)	บาท	-	0.63	0.63	
ต้นทุนการผลิต		8.72	17.80	26.53	100.00

ตารางที่ ค. 1 (ต่อ)

รายการ	มันฝรั่งรอบขนาดสูง 300 กรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
ราคาขายส่ง (บาท)		50.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)		41.28			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)		41.28			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)		23.47			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร ต่อราคาขาย		82.56			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด ต่อราคาขาย		82.56			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด ต่อราคาขาย		46.95			
(2) ต้นทุนการตลาด		7.97	0.02	8.00	
ถุงพลาสติก		0.10	-	0.10	
ค่าใช้จ่ายออกร้าน		7.87	-	7.87	
ตู้โชว์		-	0.01	0.01	
ตู้เก็บเอกสาร		-	0.01	0.01	
(3) ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย (บาท) (1)+(2)	บาท	16.70	17.83	34.52	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต และการตลาด	บาท	15.48			
(4) ต้นทุนการจัดการต่อปี	บาท	0.37	1.00	1.37	
ค่าแรงบริหาร	บาท	0.37	1.00	1.37	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			10.11	

ตารางที่ ค. 1 (ต่อ)

รายการ	มันฝรั่งกรอบขนาดถุง 300 กรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
ต้นทุนรวมทั้งหมดต่อหน่วย (2) +(3) +(4)	บาท	17.07	18.83	35.89	
ราคาขายส่ง	บาท	50.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)		39.89			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)		32.93			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)		14.11			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย		79.77			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย		65.87			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย		28.21			

ตารางที่ ค. 2 ต้นทุนและผลตอบแทนมันัลยาขนาด 1 กิโลกรัม

รายการ	มันัลยาขนาด 1 กิโลกรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
(1) ต้นทุนการผลิต		19.26	2.54	21.79	100.00
ต้นทุนผันแปร		19.26	-	19.26	88.37
<u>1. วัตถุดิบ</u>		16.72	-	16.72	76.73
มันฝรั่ง	กก.	16.67	-	16.67	
เกลือ	กก.	0.06	-	0.06	
<u>2. วัสดุ</u>		0.48	-	0.48	2.20
มีด 2 ซม	เล่ม	0.02	-	0.02	
ตระกร้าตักมัน	ใบ	0.03	-	0.03	
เครื่องสไลด์มันฝรั่ง (มือ)	เครื่อง	0.43	1.00	1.43	
<u>3. แรงงาน</u>		2.06	-	2.06	9.44
แรงงานประจำ	บาท	1.71	-	1.71	
แรงงานจ้าง	บาท	0.34	-	0.34	
<u>2. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ</u>		0.42	-	0.42	1.91
น้ำ/ไฟฟ้า	บาท	0.42	-	0.42	
ต้นทุนคงที่		-	2.54	2.54	11.63
<u>1. ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต</u>	บาท	-	2.54	2.54	
เครื่องขัดผิวมันฝรั่ง	บาท	-	0.87	0.87	
เครื่องสไลด์มันฝรั่ง	บาท	-	-	-	
ถังสูบน้ำเงิน	บาท	-	0.03	0.03	
กระทะ	บาท	-	-	-	
ตาข่าย 500 กรัม	บาท	-	0.01	0.01	
เครื่องรีดปากถุง (1)	บาท	-	-	-	

ตารางที่ ข. 2 (ต่อ)

รายการ	มันัลยาขนาด 1 กิโลกรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
กรวยตักน้ำ	บาท	-	0.00	0.00	
เตาแก๊สพร้อมอุปกรณ์	บาท	-	-	-	
เตาอบ	บาท	-	-	-	
ถังใส่ของ	บาท	-	0.11	0.11	
ชั้นตากของ	บาท	-	0.06	0.06	
โต๊ะคัดมัน	บาท	-	0.06	0.06	
เครื่องใส่ลัดมันฝรั่งแผ่นหยัก	บาท	-	-	-	
ตระกร้าหูเหล็ก	บาท	-	0.20	0.20	
เก้าอี้	บาท	-	0.20	0.20	
ฝาปิดกระทะ	บาท	-	-	-	
เครื่องบรรจุแนวตั้ง	บาท	-	-	-	
เครื่องวัดอุณหภูมิ	บาท	-	-	-	
เครื่องปิดปากถุง (2)	บาท	-	-	-	
เครื่องพิมพ์วันที่	บาท	-	-	-	
เครื่องชั่ง Camry	บาท	-	0.05	0.05	
กระชอน	บาท	-	-	-	
มีดแต่งมัน	บาท	-	0.01	0.01	
บ่อบำบัดน้ำเสีย	บาท	-	0.12	0.12	
โรงเรือน (1)		-	0.21	0.21	
โรงเรือน (2)	บาท	-	0.63	0.63	
ต้นทุนการผลิต		19.26	2.54	21.79	100.00

ตารางที่ ข. 2 (ต่อ)

รายการ	มันัลยาขนาด 1 กิโลกรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
ราคาขายส่ง (บาท)		120.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)		100.74			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)		100.74			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)		98.21			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร ต่อราคาขาย		83.95			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด ต่อราคาขาย		83.95			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด ต่อราคาขาย		81.84			
(2) ต้นทุนการตลาด		7.97	0.02	8.00	
ถุงพลาสติก		0.10	-	0.10	
ค่าใช้จ่ายออกร้าน		7.87	-	2.36	
ตู้โชว์		-	0.01	0.01	
ตู้เก็บเอกสาร		-	0.01	0.01	
(3) ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย (บาท) (1)+(2)	บาท	27.23	2.56	29.79	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต และการตลาด	บาท	90.21			
(4) ต้นทุนการจัดการต่อปี	บาท	0.37	1.00	1.37	
ค่าแรงบริหาร	บาท	0.37	1.00	1.37	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			20.65	
ต้นทุนรวมทั้งหมดต่อหน่วย (2) +(3) +(4)	บาท	27.60	3.56	31.16	

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

รายการ	มันัลยาขนาด 1 กิโลกรัม				
	หน่วย	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด (%)
ราคาขายส่ง	บาท	120.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)		99.35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)		92.40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)		88.84			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย		198.70			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย		184.79			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย		177.68			

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ	ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร	
หัวหน้าโครงการ	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หัวหน้าโครงการร่วม	อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิจัยส่วนกลาง	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. ดร. พิชิต ธานี	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. ดร. พัฒนา เจียรวิริยะพันธ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ลักขมี วรชัย	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ศรัณย์ อารยะรังสฤษฎ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ดร. ไพรัช กาญจนการุณ	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. กาญจนา โชคถาวร	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์วิมล อารยะรัตน์	คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	อาจารย์วีรศักดิ์ สมยานะ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
	อาจารย์นันทมน ธีระกุล	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ประทานทิพย์ กระมล	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	สุชุม พันธุ์รงค์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พุทธรพรรณ ชันตันธง	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พิมลพรรณ บุญยะเสนา	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยนักวิจัย	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กนกวรรณ มูลละ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	ทินรัตน์ พัทธพงศ์เจริญ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กฤษฎา แก่นมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	พีรพงษ์ ปราบริปู	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	รัตนา แก้วเสน	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร

	คัคนา กันตะพัฒนะ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
ผู้ช่วยบริหารโครงการ	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
เลขานุการโครงการ	นาริรัตน์ ทนดี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชนและนักวิจัยร่วม		
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชน	นักวิจัยร่วม	
เถลิงศก คงมั่น	กลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว	
ประหยัด มณีมูล	กลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย	
สุรพงษ์ กุสาวดี	กลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2	
สมเด็จ คันธะวงค์	กลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล	
ปรีชา ปวงคำ	กลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง	
นราวุฒิ นันตติอย	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้	
ธวัช ไสสม	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น	
ไกรสร บัญญัติศิลป์	กลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก	
สุนันท์ จันทร์สว่าง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่	
อัญชนา ตีทขาว	กลุ่มโคมไฟและตุ้มขี้เหล็กล้านนา	
วนิดา ดั่งอิน	กลุ่มหัตถกรรมกระดาดสาบ้านต้นเปา	
ราพรรณ ศิริจันทร์นันท	กลุ่มจักสานบ้านไชยสถาน	
ทรงพร เชื้อสุริยา	กลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า	
ประจวบ เชนันต์	กลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล	
ดิเรก ปิตีสาร	กลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก	
สุภาพร เข้มทอง	กลุ่มข้าวแควงบาตำชุมชนหัวเดียด	
พิมลรัตน์ ตาคำ	กลุ่มทอผ้าปาเกอญอบ้านปาไร่เหนือ	
สิริพร สีลาภรณ์	กลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ	
กรุณา การินไชย	กลุ่มแปรรูปมะไฟบ้านกอก	
เฉลิมชัย ชมพูนุฒิกุล	กลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม	
สุนีย์ บัณฑิต	กลุ่มตีเหล็กบ้านป่าตาง	
สมพงษ์ สัตยสุนทร	กลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย	
อรชร จรัสแผ้ว	กลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง	
ณัฐนรี ยะราช	กลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม	
พรพจน์ พนาธิกุล	กิจการปลาส้มศรีทน	
กุลวดี เขียวแก้ว	กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย	
ไพบูลย์ ทองน้อย	กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย	
ไพฑูรย์ ศรีราชจันทร์	กลุ่มผ้าปักชาวเขากองบ้านปางค่า	
ธีรศักดิ์ ปันกิติ	กลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)	

วรวิทย์ ปันสุวรรณ
พิเชฐ บุญยะรัตน์
อำไพ บัวระดก
ประทีป อริยจารุกุล
สุเมธ ผสมทอง
แคทรียา สัตยสุนทร
พูนศรี สวิง
เปรมฤทัย ไกรวิจิตร
ศุภรณันท์ ศรีเจริญ
พิเชฐรัฐ อาจสามารถ
พีชมงคล สิงห์กุล
เดือน เมืองมูล
กัลยา ประพันธ์
ธนพร วิบูลย์อรรถ
เสาวนีย์ เกียรติศิริถาวร
วุฒิชัย ไชยกาญจน์
พจน์ คำวิชัยมงคล
สุเทพ วงศ์สุภา
เจลา ผดุงพงษ์
ประสิทธิ์ศรี สิงห์กำพล
นันทิญา สุสา
สุภาพ คำตัน
กัลปพฤกษ์ ผดุงพงษ์
ณัฐริกา สกุลศรีนำชัย
กอง สรพงษ์
บำเพ็ญ เมืองมูล
ลำดวน วงศ์ผืน
รัศมี สีดาเพ็ง
ฐิติรัตน์ ลิขโม่งค์
อุดมศักดิ์ สาครสินธุ์
วิภารัตน์ สิงห์แก้ว
วรวัฒน์ สินธพานนท์
สมชาย วงศ์เขียว
สุรวิ ขัยมงคล

กลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
กลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
กลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ที่ 12 บ้านเหล่าป่าฝิ่ง
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ
กลุ่มหัตถกรรมผ้าคันมือบ้านธรรมเมือง
กิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ข้าวกลั่น)
กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรบ้านปางไฮ
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด
กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
กลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน
กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
กลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง
กลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
กลุ่มจักสานกลองข้าวหกเหลี่ยม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะคา
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรข้าวแต่น้ำแดงโมจี้วัฒณ์
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)
กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจักรหัตถกรรม
กลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่นและดินหอมมะลิ
กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านต้นฝิ่ง
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
กลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว
กลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
กลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
กลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่จ้องใต้

รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ

รายงานกรณีศึกษา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่
รายงานกรณีศึกษากลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาดินเผา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวกลึงพลังน้ำตก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวแคบงาดำชุมชนหัวเตี้ยด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าปาเก๋ญอบ้านป่าไร่เหนือ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านนอก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
รายงานกรณีศึกษากลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
รายงานกรณีศึกษากิจการปลาส้มศรีทน
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ 12 บ้านเหล่าป่าฝาง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมผ้าดันมือบ้านธรรมเมือง

รายงานกรณีศึกษากิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยห้อม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านเลโคะ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานกล่องข้าวหกลเหลี่ยม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่

รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมพุดสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนธุรกิจ/แผนปรับปรุงโครงสร้าง

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
แผนธุรกิจกลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
แผนธุรกิจกลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อปู้
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันต้นดู่
แผนธุรกิจกลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาด้านนา
แผนธุรกิจกลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
แผนธุรกิจกลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
แผนธุรกิจกลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปมะไฟที่บ้านกอก
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
แผนธุรกิจกลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
แผนธุรกิจกิจการปลาส้มศรีทน

แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าไทยลื้อบ้านสันปูเลย
แผนธุรกิจกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย
แผนธุรกิจกลุ่มผ้าปักชาวเขาน่านปางค่า
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรทำนาบ้านต้าม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษบ้านลองลือบุญ
แผนธุรกิจกิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
แผนธุรกิจกลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำริด
แผนกลุ่มหัตถกรรมผ้าต้นมือบ้านธรรมเมือง
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
แผนธุรกิจกลุ่มตัดเย็บผ้าไหมเมืองปอน
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกะปวง
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานกล่องข้าวหกละเอียด
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย
แผนธุรกิจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ซิม)
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้าบ้านแม่ขนาด

แผนธุรกิจกลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล

แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวัง

แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมหมูสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มข้าวแครงดำชุมชนหัวเตี้ยด

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มทอดผ้าปาเก๋ญอบ้านป่าไร่เหนือ

**รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับ
วิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน**

รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์การพัฒनावิสาหกิจชุมชน

รายงานบทเรียนจากกระบวนการสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน